

PAKOLLINEN PAHA VAI LISÄARVON TUOTTAJA?

**Jyväskylän ammattikorkeakoulun opettajien
näkemyksiä kansainvälistymisestä**

**Maria Honkanen
Saara Koivuniemi**

**Opinnäytetyö
Elokuu 2008**

Liiketalous

**JYVÄSKYLÄN
AMMATTIKORKEAKOULU**

Tekijä(t) HONKANEN, Maria KOIVUNIEMI, Saara	Julkaisun laji Opinnäytetyö	
	Sivumäärä 59	Julkaisun kieli suomi
	Luottamuksellisuus ☐ Salainen _____ saakka	
Työn nimi PAKOLLINEN PAHA VAI LISÄARVON TUOTTAJA? Jyväskylän ammattikorkeakoulun opettajien näkemyksiä kansainvälistymisestä		
Koulutusohjelma Liiketalouden koulutusohjelma		
Työn ohjaaja(t) KANANEN, Jorma		
Toimeksiantaja(t) Jyväskylän ammattikorkeakoulu, Kansainvälistymispalvelut		
<p>Tiivistelmä</p> <p>Opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää Jyväskylän ammattikorkeakoulun opettajien näkemyksiä kansainvälistymisestä ja vaikutusmahdollisuuksista ammattikorkeakoulun kansainvälistymiseen erityisesti opiskelijoiden kannalta. Aiheen tutkiminen koettiin tarpeelliseksi, sillä opettajat ovat merkittävässä roolissa ammattikorkeakoulun kansainvälistymisprosessissa. Toimeksiantajana toimi Jyväskylän ammattikorkeakoulun kansainvälistymispalvelut. He saavat tutkimuksen myötä päivitettyä tietoa opettajien asenteista ja mahdollisia ideoita Jyväskylän ammattikorkeakoulun kansainvälisen toiminnan kehittämiseksi.</p> <p>Tutkimuksen viitekehys pohjautui erilaisiin kansainvälisiin velvoitteisiin ja säädöksiin aina EU:n reunaehdoista ammattikorkeakoulun omiin säädöksiin. Eri kansainvälistymismuotoja tarkasteltiin opettajien näkökulmasta, mutta erityisesti keskityttiin kansainväliseen liikkuvuuteen. Empiirinen osuus muodostui opettajille suunnatusta kansainvälisyyskyselystä, jolla hankittiin tietoa sekä kansainvälisestä liikkuvuudesta, että kotikansainvälistymisestä. Opettajien asenteet kansainvälistymistä kohtaan olivat tärkeässä roolissa analysoitaessa tuloksia. Lisäksi kyselyllä haluttiin selvittää, kuinka opettajien mielestä opettajaliikkuvuutta voisi kehittää ja miten uusia opettajia saataisiin aktivoitua lähtemään ulkomaille. Vastauksia analysoitaessa vertailtiin erityisesti kahden opettajaryhmän välisiä eroja; niitä, jotka ovat olleet ulkomaan työjaksoilla ja niitä, joilla ei ole kokemusta ulkomaan työjaksoista.</p> <p>Kokonaisuudessaan opettajien kansainvälisyyden taso oli hyvä. Tutkimukseen vastanneet opettajat suhtautuivat pääosin positiivisesti kansainvälisyyteen ja työtehtäviin ulkomailta. Ulkomaan työtehtävissä olleet opettajat suhtautuivat kuitenkin jonkin verran myönteisemmin kansainvälistymiseen kuin opettajat, jotka eivät ole olleet ulkomaan työtehtävissä. Resurssien puute muodostui suurimmaksi ongelmaksi kansainvälisyyden kehittämisessä ja varsinkin opettajaliikkuvuuden esteeksi. Tärkeää olisikin kehittää opettajien mahdollisuuksia kansainvälistyä samassa suhteessa kuin opiskelijoiden. Ilman opettajien kansainvälisyyttä ammattikorkeakoulun on mahdotonta olla kansainvälinen edelläkävijä.</p>		
Avainsanat (asiasanat) kansainvälistyminen, kansainvälisyys, opettajat, kansainvälinen liikkuvuus, kansainväliset sopimukset, ammattikorkeakoulut, Jyväskylä		
Muut tiedot		

<p>Author(s) HONKANEN, Maria KOIVUNIEMI, Saara</p>	<p>Type of Publication Bachelor´s Thesis</p>	
	<p>Pages 59</p>	<p>Language Finnish</p>
<p>Confidential ☐ Until _____</p>		
<p>Title FRIEND OR FOE? Teachers' Opinions about Internationalisation at Jyväskylä University of Applied Sciences</p>		
<p>Degree Programme Business Administration</p>		
<p>Tutor(s) KANANEN, Jorma</p>		
<p>Assigned by Jyväskylä University of Applied Sciences, International Affairs Office</p>		
<p>Abstract <p>The aim of the Bachelor's Thesis was to discover teachers' opinions about internationalisation and to find out how teachers can affect on students' internationalisation at Jyväskylä University of Applied Sciences (JUA). It was necessary to make a research about the topic because teachers have significant role in the international process of JUA. The research was made for the International Affairs Office. As a result the office will receive up-to-date information about teacher's attitudes and teachers are able to express their suggestions how to improve international atmosphere at the university of applied sciences.</p> <p>The research was based on different kinds of regulations and requirements ranging from European Union regulations to own regulations and requirements of Jyväskylä University of Applied Sciences. Different parts of internationalisation were researched from teachers' point of view focusing mainly on mobility abroad. Empirical part consists of inquiry for teachers concerning internationalisation at home and mobility abroad. The attitudes of teachers were really important when analysing results of the inquiry. Additionally the purpose of the inquiry was to find out methods how to improve teacher mobility and how to encourage more teachers to take part in teacher mobility. When analyzing the result the main point was to compare two main groups; those who have been abroad and those who do not have experience of any kind of teacher mobility.</p> <p>As a conclusion teachers' level in internationalisation was high. Those who took part in the inquiry seemed to have a positive attitude to internationalisation and to job opportunities abroad. Teachers with experience of working abroad seemed to have more positive attitude than those who did not have any experience of working abroad. Shortage of financial resources was the main obstacle in promoting internationalisation and teachers' mobility abroad. More possibilities for teachers is needed or JUA is not able to be pioneer of internationalisation among other Universities of Applied Sciences,</p> </p>		
<p>Keywords Internationalisation, teachers, mobility abroad, Jyväskylä, University of Applied Sciences</p>		
<p>Miscellaneous</p>		

SISÄLTÖ

1	JOHDANTO	3
1.1	Tutkimuksen lähtökohdat ja tutkimusongelma	3
1.2	Toimeksiantajan esittely.....	5
2	KOULUTUKSEN KANSAINVÄLISTYMINEN	6
3	KANSAINVÄLISTYMISSTRATEGIAT	8
3.1	Bolognan prosessi	8
3.2	Opetusministeriön koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelma.....	9
3.3	Korkeakoulujen Kansainvälisen toiminnan strategia.....	10
3.4	Jyväskylän ammattikorkeakoulun strategiat	11
3.4.1	Jyväskylän ammattikorkeakoulun, Jyväskylän ammattikorkeakoulu Oy:n ja opetusministeriön tavoitesopimus vuosille 2007–2009	11
3.4.2	Jyväskylän ammattikorkeakoulun kansainvälisen toiminnan strategia 2003.....	12
4	OPETTAJIEN JA ASiantuntijoiden Liikkuvuus AMMATTIKORKEAKOULUISSA.....	14
4.1	Opettajaliikkuvuuden merkitys.....	14
4.2	Kansainvälisen henkilövaihdon keskus CIMO	15
5	AMMATTIKORKEAKOULUN OPETTAJIEN KANSAINVÄLISTYMINEN TILASTOINA	19
6	JYVÄSKYLÄN AMMATTIKORKEAKOULUN OPETTAJILLE SUUNNATTU KANSAINVÄLISTYMISKYSELY.....	24
6.1	Tutkimuksen suorittaminen.....	24
6.2	Kansainvälistymiskyselyn tulokset.....	26
6.2.1	Taustatiedot	26
6.2.2	Ulkomaan työjaksot	28
6.2.3	Kotikansainvälistyminen.....	39
7	POHDINTA.....	45
	LÄHTEET.....	48
	LIITTEET.....	50
	LIITE 1: Opettajille suunnattu kansainvälistymiskysely.....	50

KUVIOT

KUVIO 1. Ammattikorkeakoulujen henkilöstön lyhytkestoinen liikkuvuus Suomesta vuonna 2007.....	20
KUVIO 2. Jamkin opettajien lyhytkestoinen liikkuvuus Suomesta eri koulutusyksiköissä..	22
KUVIO 3. Ulkomaan työtehtävien tarpeellisuus.....	32
KUVIO 4. Informaation lähteet ulkomaan työjaksoista.....	35
KUVIO 5. Toiveet ulkomaan työjaksojen informaatiolähteistä.....	36
KUVIO 6. Haastavimmat tekijät ulkomaan työjakson toteuttamisessa	37
KUVIO 7. Kansainvälisyyden näkyminen työssä.....	39
KUVIO 8. Opettajan roolin tärkeys opiskelijoiden kansainvälistymisessä.....	42
KUVIO 9. Kansainvälisyyden taso Jamkissa.....	44

TAULUKOT

TAULUKKO 1. Ammattikorkeakoulujen henkilöstön pitkäkestoinen liikkuvuus Suomesta vuonna 2007.....	21
TAULUKKO 2. Jamkin opettajien pitkäkestoinen liikkuvuus Suomesta eri koulutusyksiköissä.....	23
TAULUKKO 3. Kielitaito.....	27
TAULUKKO 4. Työskentelyaika Jamkissa.....	27
TAULUKKO 5. Pisin ulkomaan työjakson kesto.....	29
TAULUKKO 6. Ulkomaan työjaksojen määrä.....	29
TAULUKKO 7. Kiinnostus ulkomaan työjaksoja kohtaan.....	30
TAULUKKO 8. Ulkomaan työjakson mielekäs enimmäispituus.....	31
TAULUKKO 9. Hyödyt ulkomaan työtehtävistä eri osa-alueilla ulkomaan työjaksolla olleiden näkökulmasta.....	33
TAULUKKO 10. Hyödyt ulkomaan työtehtävistä eri osa-alueilla niiden vastaajien näkökulmasta, jotka eivät ole olleet ulkomaan työjaksolla.....	33
TAULUKKO 11. Kansainvälistymisen näkyminen työssä eri koulutusohjelmissa.....	41

1 JOHDANTO

1.1 Tutkimuksen lähtökohdat ja tutkimusongelma

Kansainvälisyys ja kansainvälistyminen ovat kaikille tuttuja sanoja. Kansainvälistyminen on nykyään arkipäivää, ja se otetaan huomioon koulujen opetussuunnitelmissa aina ala-asteelta yliopistoon. Tässä tutkimuksessa tarkastellaan kansainvälistymistä ammattikorkeakoulun opettajan näkökulmasta ja perehdytään Jyväskylän ammattikorkeakoulun (myöhemmin Jamk) opettajien asenteisiin ja näkemyksiin heidän omasta kansainvälistymisestään ja sen vaikutuksesta Jamkiin ja opiskelijoihin. Tutkimuksen pääpaino on opettajien ulkomaan työjaksoilla ja niiden vaikutuksilla.

Tutkimuksessa tulee tehdä valintoja ja päätöksiä monella tasolla. Nämä metodologiset ja teoreettiset lähtökohdat voidaan jakaa neljään osa-alueeseen jotka ovat ongelmanasettelu, tieteenfilosofia, tutkimusstrategia ja teoreettinen ymmärtäminen. Tutkijan tulee tehdä valintoja kaikkien näiden osa-alueiden suhteen. Tutkimukselle on luotu hyvä pohja silloin, kun valinnat kaikilla tasoilla ovat yhteensopivia. (Hirsjärvi, 2007, 119–120)

Ongelmanasettelu on tärkeä osa tutkimuksen tekoa. Ongelman esittäminen selkeästi ja tarkkarajaisesti voi olla hyvin haastavaa. Perinteisessä tutkimuksessa tutkimusongelma tulee määrittää mahdollisimman tarkasti. Tärkeää on löytää tutkimukselle juoni tai johtoajatus, jonka avulla voidaan kiteyttää tutkimuksen pääongelma. Pääongelman voi jakaa osaongelmiin, jotka täsmentävät ja erittelevät pääongelmaa. (Hirsjärvi, 2007, 120–122) Tässä tutkimuksessa pyrittiin rajaamaan tutkimusongelma tarkasti ja määrittelemään se selkeästi. Tutkimus rajattiin koskemaan vain opettajien kansainvälistymistä painottaen opettajien kansainvälistä liikkuvuutta. Tutkimusongelmaksi muodostui: Millaisia ajatuksia Jyväskylän ammattikorkeakoulun opettajilla on kansainvälistymisestä ja minkälaiset käsitykset heillä on omista vaikutusmahdollisuuksistaan ammattikorkeakoulun kansainvälistymiseen.

Tutkimusstrategiana käytettiin kvantitatiivista survey- tutkimusta. Tämä strategia toimii hyvin tämän tyyppisessä tutkimuksessa, koska tutkimuksessa halut-

tiin saada yleisluontoista standardoitua tietoa suuresta joukosta. Hirsjärven, Remeksen ja Sajavaaran (2007, 130–133) mukaan survey-tutkimus on tiedon keräämistä standardoidussa muodossa joukolta ihmisiä. Kvantitatiivinen tutkimus puolestaan tarkoittaa määrällistä tutkimusta. Sen vastapariksi asetetaan usein kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus. Nämä menetelmät usein täydentävät toisiaan ja niitä on käytännössä vaikea erotella toisistaan. Kvantitatiivinen tutkimus ei välttämättä paneudu niin syväälle tutkittavaan aineistoon kuin laadullinen tutkimus. Kvantitatiivisen tutkimuksen keskeisiä piirteitä ovatkin numeeriseen mittaukseen soveltuvat aineistot, tilastollinen aineiston käsittely ja tilastollinen analyysi.

Tutkimuksen teoria on kvantitatiivisessa tutkimuksessa tärkeää olla olemassa, sillä tutkimuksen tulee nojata teoriapohjaan jonka perusteella tutkimus muodostuu (emt. 136). Teoreettinen viitekehys pohjautuu opettajien ulkomaan työjaksoihin liittyviin asioihin. Toisessa luvussa käydään lyhyesti läpi kansainvälisyyttä yleisesti opettajien näkökulmasta. Seuraavassa luvussa käsitellään keskeisiä kansainvälisiä strategioita ja muita kansainvälisyyteen liittyviä sopimuksia Euroopan, kansallisen ja ammattikorkeakoulun tasoilta. Neljännessä luvussa käydään läpi eri vaihto-ohjelmat, joiden kautta opettaja voi lähteä ulkomaanjaksolle. Seuraavassa käsitellään tilastojen kautta opettajien ulkomaanjaksoja kaikissa ammattikorkeakouluissa ja erityisesti Jamkissa. Tämän teoreettisen pohjan avulla päästään toteuttamaan kirjoittajien oma tutkimus.

Toteutettavasta tutkimuksessa tehdään kysely Jyväskylän ammattikorkeakoulun opettajille heidän kansainvälisyydestään (Liite 1). Tutkimuksesta on hyötyä suunniteltaessa Jamkin opettajille suunnattuja kansainvälisyysprojekteja. Tästä hyötyvät varsinkin kansainvälistymispalvelut sekä kansainvälistymiskoordinaattorit, jotka huolehtivat koulussa kansainvälisyyteen liittyvistä asioista. Ajankohtainen ja päivitetty tieto on aina tarpeen, sillä on hyvä pysyä ajan tasalla siitä, miten opettajat mieltävät kansainvälistymisen Jamkissa, koska mielipiteet ja ajatukset näissä asioissa voivat hyvinkin muuttua erilaisten asioiden ja tapahtumien vaikutuksesta. Tässä tutkimuksessa halutaan myös ottaa selville, mitkä asiat opettajien mielestä vaikeuttavat ulkomaanjaksolle lähtemistä ja kuinka sitä voisi mahdollisesti helpottaa. Lisäksi halutaan selvittää kuinka

opettajat kokevat pystyvänsä vaikuttamaan opiskelijoiden ja muiden opettajien kansainvälistymishalukkuuteen.

1.2 Toimeksiantajan esittely

Monialainen Jyväskylän ammattikorkeakoulu kuuluu Suomen parhaimmistoon. Korkeakoulun vetovoima on maassamme voimakas, joten Jamkin tulevaisuudennäkymät ovat suotuisat. (Jyväskylän ammattikorkeakoulun Internet-sivut, 2008) Jyväskylän ammattikorkeakoulussa opiskelee noin 7500 opiskelijaa ja opettajia ammattikorkeakoulussa on noin 600. Jamk perustettiin vuonna 1994 (Wikipedia, 2008). Sen omistaa Jyväskylän Ammattikorkeakoulu Oy, jonka toimintaa ohjaa ammattikorkeakoululain ohella sen omat hallinto- ja johtosäännöt (Jyväskylän ammattikorkeakoulun Internet-sivut, 2008).

Jyväskylän ammattikorkeakoulu on monialainen ammattikorkeakoulu. Se tarjoaa koulutusta kulttuurialan, liiketalouden, tekniikan ja liikenteen, informaatioteknologian, luonnonvara-alan, sosiaali- ja terveysalan, matkailu-, ravitsemus- ja talousalan, sekä ammatillisen opettajakorkeakoulun saralla. Ammattikorkeakouluun kuuluvat myös avoin ammattikorkeakoulu, hallintoyksikkö, kirjasto ja kielikeskus. (emt.)

Jyväskylän ammattikorkeakoulu toimii aktiivisesti Keski-Suomen kehittämisen puolesta. Osana koulun toimintaa kuuluu alueen yritysten sekä muiden toimijoiden kanssa tehtävä yhteistyö, niin strategisella kuin operatiivisellakin tasolla. Vaikka koulun juuret ovat Keski-Suomessa, on sen toimintakenttä kuitenkin globaali. (emt.)

Kansainvälistymispalvelut ovat koko Jamkin keskitetty kansainvälisistä asioista vastaava yksikkö. Kansainvälistymispalvelut vastaavat koko ammattikorkeaa koskevista kansainvälisyyden perusprosesseista ja tukevat eri koulutusyksiköitä niiden kansainvälistymisessä. Kansainvälistymispalveluissa työskentelee neljä henkilöä. Kansainvälistymispalvelut- nimellä on toimittu noin neljä vuotta, mutta virkoja kansainvälisyysasioiden parissa on ollut lähes Jamkin toimintahistorian alusta alkaen. (Björn, 2008) Kansainvälistymispalvelut on kirjoittajien tukena tämän tutkimuksen ideoimisessa ja eteenpäin viemisessä.

2 KOULUTUKSEN KANSAINVÄLISTYMINEN

Opiskelijoiden kansainvälinen liikkuvuus on saanut viime vuosina paljon huomiota ja siitä onkin tullut korkeakoulumaailmassa vakiintunut osa korkeakouluopintoja. Opiskelijaliikkuvuutta on myös tutkittu monessa selvityksessä. Puolestaan opettajien kansainväliseen liikkuvuuteen ei ole kiinnitetty niin paljoa huomiota. Sen rahoitus ja tutkiminen ovat olleet huomattavasti vähäisempiä kuin opiskelijaliikkuvuuden tutkiminen. Koulutuspolitiikassa niin kansallisella kuin eurooppalaisella tasolla opetushenkilöstön liikkuvuutta on kuitenkin pidetty tärkeänä. (Riitaoja, 2007, 5)

Opettajaliikkuvuutta on pidetty merkittävänä keinona tiedonkulun lisääjänä sekä kokemusvaihtoväylänä opettajien keskuudessa. Sen on myös havaittu parantavan opetuksen laatua. Lisäksi opettajien kansainvälinen liikkuvuus toimii korkeakoulun kansainvälistämisen moottorina. Kansainvälisesti orientoituneet opettajat voivat toimia opiskelijoiden innoittajina ja kannustaa heitä kansainväliseen liikkuvuuteen. (Riitaoja, 2007, 5)

Kansainvälistyminen käsitetään helposti paljon suppeammassa muodossa kuin mitä se todellisuudessa on. Kansainvälinen liikkuvuus mielletään usein ainoaksi kansainvälisyyden muodoksi. Tähän vaikuttaa korkeakoulumaailmassa varmasti se, että liikkuvuusluvut ovat tärkein mittari kun vertaillaan eri korkeakouluja toisiinsa. Kansainvälistyminen kattaa todellisuudessa paljon muutakin. Kotikansainvälistyminen tarkoittaa nimensä mukaisesti kaikkea kansainvälistä toimintaa joka tapahtuu kotimaassa. Siihen sisältyy koulumaailmassa esimerkiksi ulkomaiset vaihto-opiskelijat, vieraskieliset opintojaksot ja vaikka vieraskielinen materiaali. (Björn, 2008)

Suomella on erittäin hyvät edellytykset toimia kansainvälisessä koulutus-, tiede- ja innovaatioympäristössä. Maamme viennin kehitys ilmentää Suomen menestystä varsinkin korkean teknologian osaamisen toimialoilla. Euroopan Unionin jäsenmaiden vertailussa kuulumme opiskelijavaihdon tasolla aktiivisiin maihin. Ulkomaisten tutkinto-opiskelijoiden määrä on huomattavasti

kasvanut 1990- ja 2000-luvun aikana sekä vaihto-opiskelijoiden määrä on kasvanut kovasti. Kansainvälistymistavoitteissa emme kuitenkaan vielä ole yltäneet saavuttamaan kaikkia määrällisiä tai laadullisia kansainvälistymistavoitteita. Menestymisen jatkumisen edellytyksenä tulee lisätä tutkimus- ja oppimisympäristöjen kansainvälistämistä, kiinnittyä globaaleihin tietovirtoihin ja strategiaan osaamisverkostoihin sekä toimia aktiivisesti laajentuvilla koulutusmarkkinoilla. Kytkeytyminen ulkomaiseen huippuosaamiseen ei onnistu ilman omaa, korkeatasoista pätevyyttä. (Sallinen, 2003, 8)

Korkeakouluilla on nyt ja tulevaisuudessa tarve tehostaa kansainvälistymistä. Se koskee sekä määrällisiä että laadullisia tavoitteita ja merkitsee myös toimintojen syventämistä niiden laajentumisen ohella. Kansainvälistymisen ei pitäisi muuttua korkeakouluille itsetarkoitukseksi, eikä se saa jäädä irralliseksi muusta korkeakoulujen toiminnasta. Tärkeää on saada kansainvälisyys luonnolliseksi osaksi korkeakoulun kokonaisstrategiaa. (emt, 20)

Tavoitteena tulisi olla opiskelijoiden kasvattaminen suvaitsevaisiksi maailmankansalaisiksi ja heidän valmentamisensa monikulttuuriseen työelämään ja kansainvälisen uran luomiseen. Tällöin tavoitteeksi ei riitä vain ulkomaille lähtevään vähemmistöön keskittyminen vaan opiskelijoiden mahdollisuuksia kansainvälistyä myös omassa koulussaan on lisättävä integroimalla kansainväliset toiminnot luonnolliseksi osaksi opetus- ja tutkimustoimintaa. Sen vuoksi opettajavaihdon vilkastuttamisella ja vieraskielisen opetuksen laadullisella kehittämisellä on kiire. (emt, 20)

Björnin (2008) mukaan olisikin tärkeää, että henkilöstö näkisi kansainvälistymisen yhtenä olennaisena osana korkeakoulutoimintaa. Nykypäivänä ei yksikään opettaja voi jäädä vain kansalliselle tasolle, vaan on tärkeää, että asioita osataan katsoa laajemmin kansainvälisyyden näkökulmasta. Opettajien tulee antaa mahdollisuus opiskelijoille tähän ja kannustaa heitä kansainvälistymisprosessissa.

3 KANSAINVÄLISTYMISSTRATEGIAT

Kansainvälistymisen edistämiseksi on luotu erilaisia strategioita. Näiden erilaisten kehityssuunnitelmien ja prosessien yhteisiä piirteitä ovat tavoitteiden laatiminen ja selvitys kuinka tavoitteisiin pyritään. Strategioita on monella eri tasolla kuten Euroopan yhteisiä tavoitteita, kansallisia tavoitteita ja ammatti-korkeakoulun omia tavoitteita.

Euroopan unioni on asettanut kansainvälisen henkilöliikkuvuuden yhdeksi perustavoitteekseen. Henkilöliikkuvuudella halutaan luoda eurooppalaisen tiedon alue (European knowledge area). Sen tavoitteet liittyvät niin kulttuurillisiin kuin taloudellisiin seikkoihin. (Riitaoja, 2007, 10) Bolognan prosessi kuvaa tätä tavoitetta hyvin korkeakoulumaailman kannalta katsottuna.

Kansallisia tavoitteita on pääasiassa ollut luomassa opetusministeriö. Se on tavoitteessaan pyrkinyt saamaan suomalaisen korkeakoulutustason kansainvälisesti kilpailukykyiseksi ja lisäämään kansainvälistä liikkuvuutta korkeakouluissa. Merkittävimpiä opetusministeriön ammattikorkeakoulun kansainvälistymiseen liittyviä julkaisuja ovat opetusministeriön koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelmat sekä korkeakoulujen Kansainvälisen toiminnan strategia

3.1 *Bolognan prosessi*

Perimmäinen tavoite Bolognan julistuksessa on saada aikaan yhteinen eurooppalainen korkeakoulutusalue vuoteen 2010 mennessä. Pyrkimyksenä on kilpailukyvyyn ja vetovoiman lisääminen eurooppalaisessa korkeakoulutuksessa. Määränpäähän pyritään kuuden tavoitteen avulla, jotka ovat ymmärrettävät tutkintorakenteet, yhdenmukaiset tutkintorakenteet, opintojen mitoitusjärjestelmien käyttöönotto, liikkuvuuden lisääminen, laadunarvioinnin eurooppalainen ulottuvuus ja korkeakoulutuksen eurooppalainen ulottuvuus. (Bolognan prosessi, 1999)

Ymmärrettävien tutkintorakenteiden luomiseen käytetään erityisesti ECTS (European Credit Transfer System) – opintosuoritusten mitoitus- ja siirtojärjestelmää ja tutkintotodistuksen liitettä. Yhdenmukaiset tutkintorakenteet kehitetään suurimmaksi osaksi kahden syklin mallin pohjalle. Kolmi- nelivuotinen bachelor tutkinto kuuluu ensimmäisen syklin tutkintoon. Sillä pitäisi olla merkityksellinen osa myös eurooppalaisilla työmarkkinoilla. (emt.)

Maisterin tutkinnot kuuluvat toiseen sykliin. Kolmannen syklin tutkintoja ovat jatkotutkinnot. Opintojen mitoitusjärjestelmien käyttöönotto tarkoittaa sitä, että otetaan käyttöön yhteiset opintojen mitoitusjärjestelmät. Tähän käytetään ECTS- järjestelmää. Liikkuvuuden lisääminen tapahtuu opettajien, opiskelijoiden, tutkijoiden sekä korkeakoulujen muun henkilökunnan liikkuvuuden merkittäväällä lisäämisellä sekä liikkuvuuden esteiden poistamisella. (emt.)

Laadunarvioinnin eurooppalaisessa ulottuvuudessa keskeistä roolia toteuttaa ENQA (European Network of Quality Assurance in Higher Education) – verkosto. Pää tarkoituksena on lisätä laadunarviointiin liittyvää eurooppalaista yhteistyötä. Korkeakoulutuksen eurooppalainen ulottuvuus toteutetaan keskittymällä monipuolisesti kansainväliseen yhteistyöhön sekä verkostoitumiseen, kuten myös kieli- ja kulttuurikoulutukseen. (emt.)

3.2 Opetusministeriön koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelma

Opetusministeriön edellisessä koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelmassa (2004) ammattikorkeakoulun kansainvälisestä liikkuvuudesta todetaan seuraavaa:

Tavoitteeksi asetetaan, että vuosikymmenen lopulla vuosittain 8000 ammattikorkeakouluopiskelijaa ja 6000 yliopisto-opiskelijaa opiskelee osan tutkinnostaan ulkomailla ja että vastaava määrä ulkomaisia vaihto-opiskelijoita opiskelee Suomessa. Ammattikorkeakoulut ja yliopistot lisäävät ulkomaisten tutkinto-opiskelijoiden määrää niin, että vuonna 2008 Suomessa opiskelee yhteensä 12000 tutkintoa suorittavaa ulkomaalaista. Tätä tarkoitusta varten korkeakoulut järjestävät oman profiilinsa mukaista vieraskielistä opetusta. Korkeakoulut lisäävät kansainvälistä opettajavaihtoa ja helpottavat ulkomaisen opetushenkilökunnan rekrytointia.

Edellinen kehityssuunnitelma koskee vuosia 2003 – 2008. Uusi koulutuksen ja tutkimuksen kehityssuunnitelma on hyväksytty joulukuussa 2007 ja se on julkaistu opetusministeriön Internet- sivuilla kevään 2008 aikana. Uudessa kehityssuunnitelmassa ei ole korkeakoulujen kansainvälistymiselle annettu tavoitelukuja, mutta kansainvälisen toiminnan painopisteenä pidetään edelleen opiskelija-, opettaja- ja tutkijaliikkuvuutta. Lisäksi kansainväliset tutkimus- ja kehitystyöhankkeet sekä yhteis- ja kaksoistutkintojen kehittäminen ovat tärkeässä roolissa. (Koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelma, 2008)

3.3 Korkeakoulujen Kansainvälisen toiminnan strategia

Vuoden 2000 loppupuolella opetusministeriö kokosi kasaan työryhmän, jonka tehtävä olisi valmistella muuttuneen toimintaympäristön huomioonottava korkeakoulutuksen kansainvälisen toiminnan strategia. Työryhmän tehtävänä oli arvioida ja tehdä esitys siitä miten suomalaisen korkeakoulutuksen kilpailukyky pystytään parhaiten turvaamaan erityisesti eurooppalaisilla kuten myös maailmanlaajuisilla koulutusmarkkinoilla. Se analysoi muutostekijöitä ja nykytilannetta korkeakoulujen kansainvälisessä toimintaympäristössä. Esityksen tuli sisältää myös tavoitteet kehitysmaiden kanssa tehtävälle korkeakoulu yhteistyölle sekä kannanoton ulkomaisten tutkinto-opiskelijoiden määrän lisäämisestä ja mahdollisuuksista järjestää suomalaista koulutusta ulkomailla. Opetusministeriön työryhmän tuli paneutua myös rahoitukseen liittyviin kysymyksiin. Heidän tuli myös miettiä tarvetta kansainvälistymisen ja koulutusmarkkinoiden monimuotoutumisesta aiheutuviin uudenlaisiin laadunjärjestelmiin. Pohjatyönä perusteella työryhmä esitti korkeakoulujen kansainväliselle toiminnalle tavoitteen vuodelle 2010 ja teki toimenpideohjelman tavoitteen saavuttamiseksi. (Korkeakoulutuksen kansainvälisen toiminnan strategia, 2001)

Tavoitetilanteessa vuonna 2010 Suomi on tunnettu ja vaikutusvaltainen osa eurooppalaista koulutus- ja tutkimus aluetta ja se menestyy kansainvälisessä osaamiskilpailussa. Korkeakoulut ovat ottaneet huomioon koulutuksen sisällössä kansainvälisyyden vaatimukset ja kansainvälisyys näkyy korkeakoulu yhteistyössä. Tavoitteena on että Suomessa on 10 000–15 000 ulkomaista tutkinto-opiskelijaa ja opiskelijavaihdon vuosivolyymi on 28 000 henkilöä. Maahanmuuttajia opiskelee korkeakouluissa huomattavasti enemmän. Ulkomaisia

opettajia, tutkijoita ja asiantuntijoita työskentelee suomalaisissa korkeakouluissa vähintään kaksi kertaa enemmän kuin vuonna 2001. (emt.)

Uusi kansallinen korkeakoulujen kansainvälistymisstrategia on tällä hetkellä kehitteillä. Se ilmestyy vuoden 2008 aikana. Strategian tarkoitus on asettaa kansainvälistymisen tavoitteet tulevalle vuosikymmenelle ja määritellä keinot niiden saavuttamiseksi. Strategian valmisteluun osallistuu opetusministeriön lisäksi korkeakoulut ja muut sidosryhmät. (Korkeakoulujen kansainvälistymisstrategia, 2008)

Kirjoittajien huomio kiinnittyi siihen, että Opetusministeriön eri strategiat ovat kattavasti esitelty, mutta kuitenkin strategioiden tavoitteiden saavuttamisesta ja siitä, mitä konkreettisia toimia on tehty tavoitteiden saavuttamiseksi, ei kerrota juuri mitään julkisissa lähteissä. Tulokset ja koulutuksen kansainvälistymisen kehittyminen on tärkein asia tässä prosessissa, joten on kummallista, ettei siitä löydy juuri tietoa. Eihän uusien strategioiden luomisessa ole järkeä jos niitä ei pyritä toteuttamaan?

3.4 Jyväskylän ammattikorkeakoulun strategiat

3.4.1 Jyväskylän ammattikorkeakoulun, Jyväskylän ammattikorkeakoulu Oy:n ja opetusministeriön tavoitesopimus vuosille 2007–2009

Jyväskylän ammattikorkeakoulu ja Jyväskylän ammattikorkeakoulu Oy ovat yhdessä opetusministeriön kanssa sopineet ammattikorkeakoululain nojalla ammattikorkeakoululaitoksen kehittämiseksi ja ammattikorkeakoululle asetettavista tavoitteista vuosiksi 2007 – 2009 (Jyväskylän ammattikorkeakoulun tavoitesopimus, 2007, 1). Tässä keskitytään ainoastaan tavoitesopimuksessa löytyviin Jyväskylän ammattikorkeakoulua koskeviin kansainväliseen tavoitteisiin ja muihin kansainvälisyyttä koskeviin kehitysmahdollisuuksiin, joita tavoitesopimus sisältää jossain määrin.

Jamk, Jyväskylän ammattikorkeakoulu Oy ja opetusministeriö ovat tavoitesopimuksessaan asettaneet yhdeksi tavoitteekseen, että ammattikorkeakoulut

vahvistavat toimintansa kansainvälistymistä sekä osallistuvat aktiivisesti eurooppalaisen ja kansainvälisen korkeakouluyhteisön kehittämiseen. Jyväskylän ammattikorkeakoulu Oy:n hallitus vahvisti sopimuskaudelle 2007–2009, että Jyväskylän ammattikorkeakoulun tulee toimia kansainvälisesti suuntautuneena korkea-asteen koulutus- ja kehittämissyhteisönä. Tällä tavoin sen tulee lisätä Keski-Suomen työelämän osaamista, yrittäjyyttä, väestön hyvinvointia sekä kilpailukykyä. Jyväskylän ammattikorkeakoulun hallituksen visioksi vuodelle 2012 on muodostunut, että Jamk tulee olemaan kansainvälisesti tunnustettu korkeakoulu sekä merkittävä aluekehittäjä. (emt, 1)

Keskeisiksi painopistealueiksi sopimuskaudella 2007- 2009 muodostuivat koulutuksen laatu, strategisen osaamisen johtaminen, kansainvälistyminen sekä tutkimus- ja kehitystyön vaikuttavuus. Sopimuskaudella 2007–2009 Jyväskylän ammattikorkeakoulun tulee profiloitua kansainväliseksi koulutus- ja kehittämissyhteisöksi, joka vahvistaa osaamistaan eritoten osaamiskeskittymiensä mukaisilla toiminta-alueilla.

Kansainvälistymisen kehitystavoitteita puoltaa vuonna 2007 päivitetty kansainvälistymisstrategia. Se painottaa vieraskielisen opetuksen määrän lisäämistä merkittävästi, ulkomaalaistaustaisen henkilöstön rekrytointia ja opetusta sekä T&K- työn ja kansainvälisen T&K- toiminnan osaamisen vahvistamista. (emt, 3)

3.4.2 Jyväskylän ammattikorkeakoulun kansainvälisen toiminnan strategia 2003

Viimeksi ilmestynyt Jyväskylän ammattikorkeakoulun kansainvälisen toiminnan strategia ilmestyi vuonna 2003. Jo pari vuotta sitten, vuonna 2006 vanhaksi mennyttä strategiaa päivitettiin vuonna 2007 (emt 7). Uusi kansainvälisen toiminnan strategia on kuitenkin tällä hetkellä valmisteilla.

Jyväskylän ammattikorkeakoulu valitsi vuosien 2003–2006 tavoite- ja tulospimuskaudeksi kansainvälistymisen yhdeksi keskeiseksi strategisen muutoksen ja kehityksen teemaksi. Silloin laadittiin viimeisin kansainvälisen toiminnan strategia. Se kattoi kaikki koulutusalat, toiminnot ja koko henkilöstön. Strategiaprosessin tuloksena saatiin ammattikorkeakoulun tiiviin konsernitason

kansainvälisen toiminnan strategian lisäksi koulutus- ja muiden tulosityksiköiden omat alakohtaiset strategia-asiakirjat. (Jyväskylän ammattikorkeakoulun kansainvälisen toiminnan strategia, 2003, 3-4)

Lähtökohta kansainväliseen toimintaan on Jamkin voimakas tuki toimintojensa ja henkilöstönsä kansainvälistämiseen. Tällä varmistetaan koulutuksen kansainvälinen kilpailukyky sekä kehitys työelämäyhteisössä ja alueellisessa toimintaympäristössä. Kansainvälisen toiminnan tarkoituksena on integroitua ammattikorkeakoulun koko toimintakenttään, jolloin kaikilla Jamkissa työskentelevillä on vastuu kansainvälistymisen tavoitteiden saavuttamisesta ja toteutumisesta. Suunnitelman keskeiset painoalueet kansainvälisen toiminnan kehittämisessä ovat: alueen vetovoiman ja elinvoiman vahvistaminen, kansainvälinen tutkimus- ja kehitystoiminta, opiskelun ja opiskelijoiden kansainvälistyminen, kotikansainvälistyminen sekä henkilöstön osaamisen kehittäminen. (emt, 3-4)

Opettajien ja muun henkilöstön kohdalla strategian toimeenpanemiseksi on koottu seuraavia asioita vaikka kattavaa virallista toimeenpano-ohjelmaa ei ole laadittu.

- Kansainvälisen osaamisen kehittämistä tuetaan osaamisen kehittämisstrategialla
- Henkilöstön täydennyskoulutusta painotetaan kansainväliseen suuntaan
- Yliopettajien verkostoitumista ja liikkuvuutta painotetaan yhteistyöverkostojen luomisessa ja heitä kannustetaan osallistumaan kansainväliseen tutkimus- ja julkaisutoimintaan
- Tukipalveluhenkilöstön kansainvälistä osaamista kehitetään
- Henkilöstön kieli- ja kulttuuriosaamista täydennetään kansainvälisyyskoulutuksella
- Henkilöstöä tuetaan henkilöstövaihtoon ja kansainvälisiin konferensseihin osallistumisessa
- Rakennetaan monikulttuurinen työyhteisö rekrytoimalla ulkomaalaista henkilökuntaa.

(emt, 6-9)

4 OPETTAJIEN JA ASIANTUNTIJOIDEN LIIKKUVUUS AMMATTIKORKEAKOULUISSA

4.1 Opettajaliikkuvuuden merkitys

Kansainvälisyyden kehittämisessä ammattikorkeakouluissa opettajavaihdolla on keskeinen merkitys. Ammattikorkeakoulut ovat asiantuntijaorganisaatioita, jossa opettajien ammattitaito toimii perustana. Kansainväliset yhteydet ovat tärkeitä edellytyksiä ammattitaidon kehittymiselle. (Kansainvälistyvät ammattikorkeakoulut, 1998, 22–24) Jotta Suomi pysyy houkuttelevana ja vetovoimaisena Euroopan korkeakoulualueella, on sen pystyttävä tarjoamaan kansainvälinen toimintaympäristö Suomeen tuleville eurooppalaisille. (Virkkala, 2002)

Opettajavaihdolla on suuri merkitys siis myös kilpailukyvyn ylläpitämisessä. Se on merkittävä keino lisätä vieraskielistä opintotarjontaa ja antaa lisäksi virikkeitä opetuksen kehittämiseen ulkomailta saatujen ideoiden perusteella. Opetusvaihtojen yhteydessä toteutetaan usein myös muuta korkeakoulujen välistä yhteistyötä, kuten opiskelijavaihtoa sekä koulutus- ja tutkimushankkeita. Kansainväliset yhteistyöverkostot muodostuvat yleensä myös henkilökohtaisten kontaktien kautta ja ne vaativat yhteydenpitoa. Opettajavaihto perustuu vastavuoroisuuden periaatteelle, eli usein tullaan vastavierailulle. Tällä tavoin saadaan ulkomaisia opettajia suomeen ja saadaan kansainvälistä ulottuvuutta myös niille opettajille, jotka eivät ole ulkomaan työtehtäviin päässeet. (Virkkala, 2002)

Kansainvälisen opettajaliikkuvuuden tavoitteeksi on asetettu Euroopan Unionissa kymmenen prosenttia (Sallinen, 2003, 13) Vaikka suomalaiset ovat olleet opettajaliikkuvuuden suhteen yksi Euroopan aktiivisimpia maita, ovat asetetut tavoitteet jääneet suurelta osin saavuttamatta. EU-tuen pudotessa tarvitaan jatkuvasti lisää kansallista rahoitusta, jotta tavoitteisiin päästäisiin. (Virkkala, 2002)

4.2 Kansainvälisen henkilövaihdon keskus CIMO

Vuonna 1991 perustettu opetusministeriön alaisena toimiva CIMO (Centre for International Mobility) on kansainvälisten asioiden asiantuntija- ja palveluorganisaatio. Se toteuttaa henkilövaihto- ja apurahaohjelmia ja vastaa lähes kaikkien Euroopan Unionin koulutus-, kulttuuri-, ja nuoriso-ohjelmien kansallisesta toteutuksesta. CIMO:n toiminta-ajatuksen on lisätä suomalaisen yhteiskunnan osaamista edistämällä kansainvälistä yhteistyötä koulutuksessa, työ- ja kulttuurielämässä sekä nuorison keskuudessa. CIMO on aktiivisesti kehittämässä Suomea avaramieliseksi ja monikulttuuriseksi sivistys- ja tietoyhteiskunnaksi. edistämällä tasapainoista ja laadukasta kansainvälistä vuorovaikutusta. CIMO tarjoaa myös opetushenkilökunnalle monenlaisia mahdollisuuksia erilaisiin apurahoihin ja vaihtoon erilaisten ohjelmien kautta. (CIMO, 2008)

Erasmus

Erasmus- ohjelman opettaja-apurahoja voivat saada vain opettajat, jotka lähtevät opettamaan ulkomaille opetustehtäviin korkeakoulun ja Euroopan komission solmiman korkeakoulukohtaisen sopimuksen kautta. Opettajien on työskenneltävä lähettävän oppilaitoksen palveluksessa. Lähettävän tai vastaanottavan oppilaitoksen on sijaittava jossakin Euroopan yhteisön jäsenvaltiossa. Apuraha voidaan myöntää ainoastaan opettajalle, jolla on jonkin EU:n jäsenmaan kansalaisuus tai muun Sokrates-ohjelmaan osallistuvan maan kansalainen. Apuraha voidaan myöntää myös henkilölle, joka on jonkin muun kuin edellä mainitun maan kansalainen, jos hänen oleskelunsa Suomessa on pysyvää, toisinsanottuna hänen passissaan tulee olla merkintä "A". Virallisen pakolaisstatuksen omaavat ja valtiottomat opettajat ovat myös kelpuutettuja Erasmus- apurahan saajia. Apurahojen tarkoitus on auttaa opettajavaihdosta aiheutuviissa lisäkustannuksissa kuten matkakuluissa ja kohdemaan korkeammassa elinkustannuksissa. Kullekin lähtevälle opettajalle maksetaan apuraha korkeintaan 800 euroa viikossa. Korkeakoulun tulee varmistaa, että opettajavaihto jakautuu tasaisesti eri maiden kesken. Opettajille voidaan myöntää myös apurahoja ulkomaille suuntautuviin opetusvierailuihin. Etusija tulisia antaa opetusvierailuille, jonka tuloksena syntyy uutta opetusmateriaalia ja joka lujittaa ja laajentaa laitosten, tiedekuntien tai osastojen välisiä yhteyksiä sekä

sen tulisi luoda pohjaa tuleville yhteistyöhankkeille. (Helsingin kauppakorkeakoulu, 2008)

Mahdollisimman suuren opettajamäärän lähettämiseksi ulkomaille, annetaan etusija, niille opettajille, jotka menevät ensimmäistä kertaa ulkomaille kuluvan lukuvuoden aikana. On kuitenkin mahdollista lähteä ulkomaille opetustehtäviin useamman kerran saman lukuvuoden aikana. (emt.)

Korkeakoulujen välinen Erasmus- opettajavaihto perustuu korkeakoulujen solmimiin yhteistyösopimukseen. Opettajavierailulle on määritelty tietyt edellytykset. Uuden Erasmus ohjelman myötä opettajat voivat lähteä vaihtoon joko toisiin korkeakouluihin tai yrityksiin. Yhteistyöyrityksistä vastaavasti yritysten henkilökunta voi lähteä vaihtoon korkeakouluihin. Opettajavaihtoon lähteville voidaan myöntää Erasmus apuraha, joka kattaa osan vaihdosta aiheutuvista ylimääräisistä kustannuksista. (Opetushenkilöstöön kuuluva, 2008)

Nordplus

Nordplus- ohjelmasta vastaa Pohjoismaiden ministerineuvosto. Se kuuluu Nordplus- puiteohjelman sektoriohjelmaan. Ohjelma toimii Pohjoismaissa ja Baltiassa korkeakoulutuksen alalla. Sen tarkoituksena on tukea hankkeita, liikkuvuutta ja verkostoitumista. Tavoitteena on luoda yhteistyötä jäsenmaiden oppilaitosten välillä vaihtojen, kokemusten, hyvien käytäntöjen sekä innovatiivisten tulosten kautta. Se on mukana myös korkeakoulujen ja muiden alalla toimien organisaatioiden yhteistyönkehittämisessä. (emt.)

Opettajille Nordplus tarjoaa apurahoja ja matka-avustuksia yhteistyökorkeakouluissa vierailua varten. Vierailun tulee kestää vähintään viisi työpäivää tai kahdeksan opetustuntia. (emt.)

Täydennyskoulutusapurahat *Grundtvig*

Grundtvig on aikuiskoulutusohjelma, joka on osa Euroopan unionin Elinikäisen oppimisen ohjelmaa (Lifelong Learning Programme – LLP). Ohjelman tavoitteena on aikuiskoulutuksen laadun parantaminen sekä eurooppalaisen yhteistyön edistäminen aikuiskoulutuksen alalla. Ohjelman painoalueena on edistää aktiivista kansalaisuutta ja työllistymistä käyttäen apuna elinikäistä oppimista.

Grundtvig- ohjelma on suunnattu kaikille aikuiskoulutuksen parissa työskenteleville sekä aikuiskoulutusorganisaatioiden kohderyhmille. (emt.)

Grundtvig- ohjelman tavoitteena on, että aikuisille suunnattu koulutus tavoittaa tulevaisuudessa yhä enemmän eurooppalaisia aikuisia ja että eri Euroopan maiden aikuisilla olisi samat mahdollisuudet opiskella. Ohjelman erityistavoitteena on vastata Euroopan väestön ikääntymisestä aiheutuvaan koulutushaasteeseen sekä edistää vaihtoehtoisten koulutusväylien tarjoamista aikuisille heidän tietämyksensä ja pätevyksiensä parantamiseksi. (emt.)

Grundtvig- ohjelmalla on kuusi toiminnallista tavoitetta. Aikuisten opiskeluun liittyvän liikkuvuuden lisääminen on yksi niistä ja sen tavoitteena on 7000 henkilön liikkuvuus vuoteen 2013 mennessä. Ohjelma pyrkii parantamaan aikuiskoulutuksen ja aikuiskoulutusorganisaatioiden välistä yhteistyötä sekä lisäämään niiden määrää. Sen toiminnallisiin tavoitteisiin kuuluu myös heikommasa asemassa olevien henkilöiden kuten ikääntyneiden ja peruskoulutusta vaille jääneiden tukeminen niin, että heillä olisi mahdollisuus osallistua aikuiskoulutukseen. Ohjelman tavoitteena on aikuiskoulutuksen uusien toimintatapojen kehittäminen ja niiden siirtäminen muihin maihin. Tieto- ja viestintä tekniikkaan perustuvien aikuisten oppimisiin sovellettavien sisältöjen, palveluiden, menetelmien ja toimintatapojen kehittäminen sekä pedagogisten menetelmien ja aikuiskoulutusorganisaatioiden hallinnon kehitys kuuluvat osana Grundtvigin toiminnallisiin tavoitteisiin. (emt.)

Grundtvig- ohjelma muodostuu neljästä toiminnosta. Näitä ovat yhteistyöhankkeet, oppimiskumppanuudet, opetushenkilöstön täydennyskoulutusapurahat sekä verkostot. Ohjelma on suunnattu kaikille, jotka työskentelevät aikuiskoulutuksen parissa sekä aikuiskoulutusorganisaatioiden kohderyhmille. Aikuiskoulutus käsitetään Grundtvigissä laajasti, joten ohjelman pyrkimyksenä on kehittää yhtä lailla aikuisten formaalia koulutusta kuin myös vapaatavoitteisia opintoja. (emt.)

Leonardo Da Vinci

Leonardo da Vinci- ohjelman kautta tuetaan projekteja, joissa kehitetään eurooppalaisessa yhteistyössä ammatillista perus-, jatko- ja täydennyskoulutusta

mukaan lukien ammatillinen aikuiskoulutus. Leonardo Da Vinci kuuluu Euroopan Unionin Elinikäisen oppimisen ohjelmaan. (emt.)

Leonardo-ohjelman toiminnallisten tavoitteiden tähtäimessä ovat liikkuvuuden laadun ja määrän lisääminen sekä ammatillisen koulutuksen parissa toimivien oppilaitosten, yritysten ja järjestöjen yhteistyön edistäminen Euroopassa. Tarkoituksena on ammatillisen koulutuksen toimintatapojen kehittämisen ja niiden maasta toiseen siirtämisen helpottaminen. Ohjelman avulla halutaan lisätä tutkintojen ja pätevyyksien selkeyttä ja tunnustamista. Toiminnallisiin tavoitteisiin kuuluvat myös vieraiden kielten opiskelu ja tieto-, ja viestintätekniikan liittyvien sisältöjen, opetusmenetelmien ja toimintatapojen kehittäminen. (emt.)

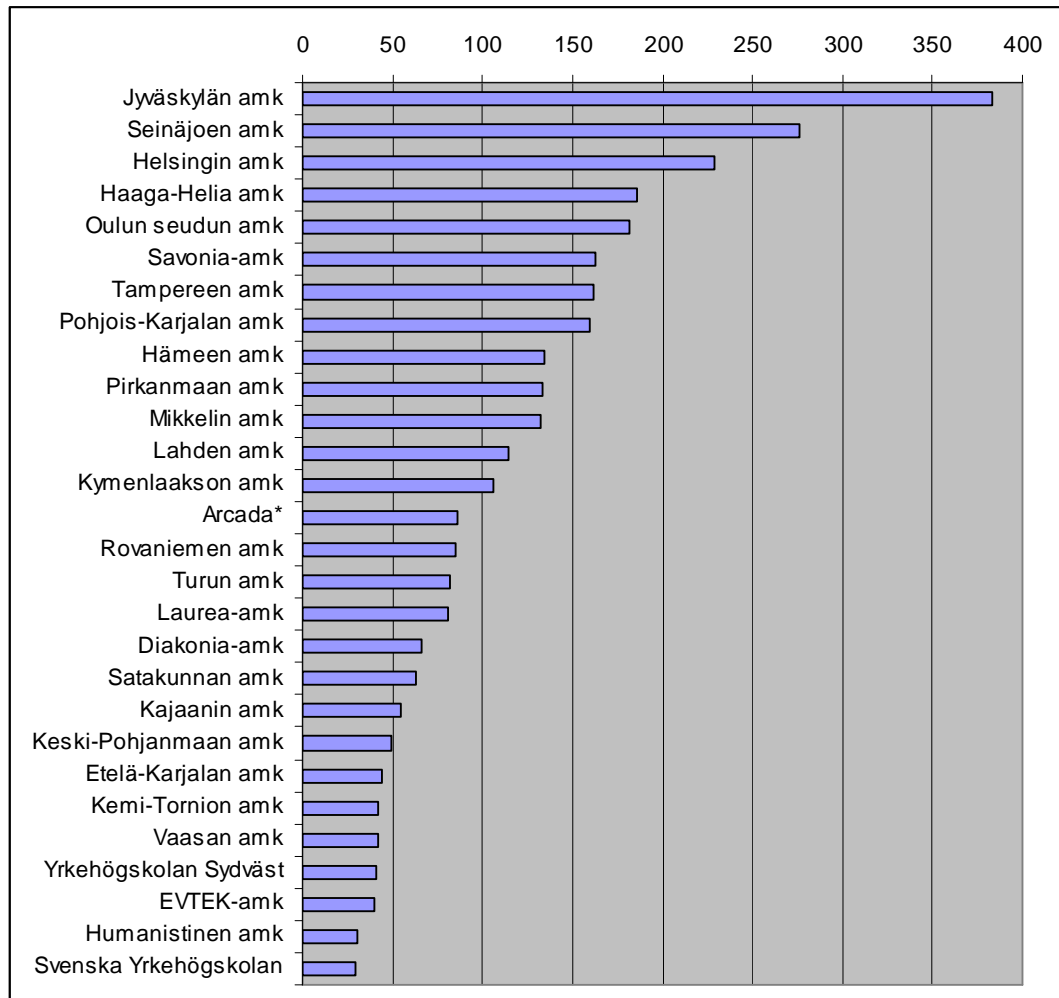
Leonardo Da Vinci- ohjelmaan voivat osallistua kaikki ammatillisen koulutuksen kanssa tekemisissä olevat. Jos korkeakoulut haluavat osallistua ohjelmaan, niin toimintojen on pääasiassa kohdistuttava ammatillisen perus-, aikuis-, ja täydennyskoulutuksen kehittämiseen. (emt.)

Apurahat opetusvierailujen toteuttamiseen Argentiinan ja Chilen kanssa Suomalaisilla korkeakouluilla on mahdollisuus kansainvälisen henkilövaihtokeskuksen CIMO:n myöntämiin apurahoihin Argentiinaan ja Chileen suuntautuvien opetusvierailujen toteutukseen. Vastaavasti CIMO myöntää myös apurahoja Argentiinasta ja Chilestä Suomeen kohdistuviin vierailuihin. Ohjelman tavoitteena on edistää suomalaisten korkeakoulujen ja kohdemaitten vastaavien oppilaitosten välistä yhteistyötä. (emt.)

Apurahaa voi hakea Argentiinaan tai Chileen kohdistuvien opetusvierailujen toteuttamiseen kaikki suomalaisten korkeakoulujen opettajat riippumatta koulutusalaista. Suomeen kutsutuille argentiinalaisille tai chileläisille voidaan myöntää apurahaa opetusvierailuiden matka- sekä asumiskustannuksiin. Kun rahoituksesta päätetään, on pääpaino yhteistyön vaikuttavuudella sekä kokonaisvaltaisella suunnitelmalla opetuksen ja muun yhteistoiminnan kehittämiseksi suomalaisten ja argentiinalaisten tai chileläisten korkeakoulujen välillä. (emt.)

5 AMMATTIKORKEAKOULUN OPETTAJIEN KANSAINVÄLISTYMINEN TILASTOINA

Ammattikorkeakoulujen kansainvälistymisen yleisin mittari on kansainvälinen liikkuvuus. Tilastointia kaikista ammattikorkeakouluista tekee CIMO ja Opetusministeriö. CIMO julkaisee vuosittain kansainvälinen liikkuvuus ammattikorkeakouluissa ja yliopistoissa -tilastoraportin, josta löytyvät myös henkilöstön kansainvälisen liikkuvuuden luvut. Tilastoissa liikkuvuus jaotellaan lyhyt- ja pitkäkestoiseen liikkuvuuteen. Opettaja- ja asiantuntijaliikkuvuuden osalta pitkäkestoiseksi liikkuvuudeksi lasketaan kaikki vähintään kuukauden mittaiset jaksot ja lyhytkestoiseksi alle kuukauden mutta vähintään viikon mittaiset jaksot. (Garam, 2006, 29) Alla olevassa kuviossa on esitetty ammattikorkeakoulujen lyhytkestoisen liikkuvuuden henkilöstön liikkuvuusluvut henkilömäärinä vuonna 2007.

KUVIO 1. Ammattikorkeakoulujen henkilöstön lyhytkestoinen liikkuvuus Suomesta vuonna 2007 (Korkala, 2008, 33)

*Arcada – Nylands Svenska Yrkehögskola

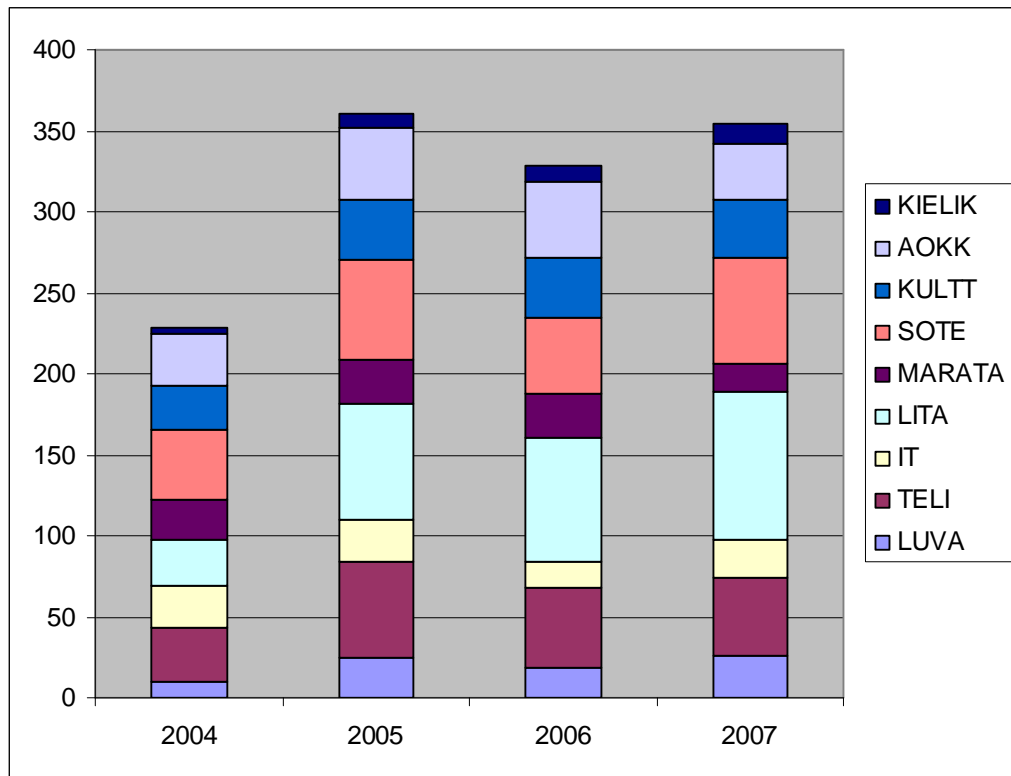
Kuviosta huomataan, että Jyväskylän ammattikorkeakoululla on ollut selkeästi eniten lyhytkestoista opettaja- ja asiantuntijaliikkuvuutta ulkomaille vuonna 2007. Yhteensä Jamkin henkilöstö on ollut 383 kertaa lyhytkestoiseen liikkuvuuteen luettavalla ulkomaan työjaksolla. Seuraavaksi eniten lyhytkestoista liikkuvuutta on ollut Seinäjoen ammattikorkeakoululla, jossa henkilömäärä on 276. Yhteensä kaikista ammattikorkeakouluista lyhytkestoiseen liikkuvuuteen on osallistunut 3195 henkilöä vuonna 2007. Viimeisen neljän vuoden aikana julkaistuja kansainvälisen liikkuvuuden tilastoja tarkasteltaessa huomataan, että Jyväskylän ammattikorkeakoulu on ollut johdossa henkilöstön Suomesta ulkomaille suuntautuvassa lyhytkestoisessa liikkuvuudessa koko ajan. Jamkillä vaikuttaisi siis olevan vankka pohja opettaja- ja asiantuntijaliikkuvuuteen liittyvässä toiminnassa.

Pitkäkestoinen liikkuvuus henkilöstön osalta on huomattavasti harvinaisempaa ja satunnaisempaa kuin lyhytkestoinen liikkuvuus. Alla olevasta taulukosta huomataan, että vuonna 2007 pitkäkestoiseen liikkuvuuteen on osallistunut kaikista ammattikorkeakouluista ainoastaan 57 henkilöä. Lukemat eivät ole merkittävästi vaihdelleet viimeisten vuosien aikana. Jyväskylän ammattikorkeakoulu on sijoittunut myös pitkäkestoisen liikkuvuuden tilastoissa ammattikorkeakoulujen kärkipäähän viime vuosina.

TAULUKKO 1. Ammattikorkeakoulujen henkilöstön pitkäkestoinen liikkuvuus Suomesta vuonna 2007 (Korkala, 2008, 33)

Savonia-amk	16
Seinäjoen amk	10
Jyväskylän amk	5
Etelä-Karjalan amk	3
Hämeen amk	3
Rovaniemen amk	3
Tampereen amk	3
EVTEK-amk	2
Helsingin amk	2
Oulun seudun amk	2
Satakunnan amk	2
Kymenlaakson amk	1
Lahden amk	1
Laurea-amk	1
Mikkelin amk	1
Pohjois-Karjalan amk	1
Turun amk	1
Muut	0
Yhteensä	57

Jyväskylän ammattikorkeakoulu on tilastoinut henkilöstön liikkuvuuslukuja eri koulutusyksiköiden välillä. Alla olevassa kuviossa on eri koulutusalojen lyhyt-aikaisen liikkuvuuden henkilömäärät vuosilta 2004 – 2007.

KUVIO 2. Jamkin opettajien lyhytkestoinen liikkuvuus Suomesta eri koulutusyksiköissä (Björn & Kannisto, 2008)

Kuviosta selviää, että kaikista koulutusyksiköistä on vuosittain osallistunut henkilöitä lyhytkestoiseen liikkuvuuteen. Aktiivisimpia yksiköistä ovat olleet LITA ja SOTE. Vähiten lyhytkestoista liikkuvuutta on henkilömäärässä mitattuna ollut kielikeskuksella. Eroja vuosien välillä ei ole merkittävästi, paitsi että vuoden 2004 kokonaishenkilömäärä on jonkin verran alhaisempi kuin seuraavien vuosien.

Alla olevassa taulukossa on esitelty pitkäkestoisen liikkuvuuden henkilömäärät vuosina 2004 – 2007 eri koulutusyksiköissä. Pitkäkestoista liikkuvuutta on huomattavasti vähemmän kuin lyhytkestoista. Koulutusyksiköiden kesken vaihtelua vaikuttaisi olevan satunnaisesti. Sosiaali- ja terveysala on ainoa, jossa opettajia on lähtenyt ulkomaille enemmän kuin kaksi samana vuonna. Pitkäkestoinen liikkuvuus ei ole niin merkittävässä asemassa kuin lyhytkestoisen henkilömäärien suuren eron vuoksi.

TAULUKKO 2. Jamkin opettajien pitkäkestoinen liikkuvuus Suomesta eri koulutusyksiköissä (Björn & Kannisto, 2008)

	LUVA	TELI	IT	LITA	MARATA	SOTE	KULTT	AOKK	KIELIK	Yhteensä
2004	0	0	0	0	0	1	0	0	1	2
2005	0	0	1	1	1	3	0	1	0	7
2006	0	2	1	1	0	5	0	1	0	10
2007	0	2	1	0	1	0	0	0	1	5

6 JYVÄSKYLÄN AMMATTIKORKEAKOULUN OPETTAJILLE SUUNNATTU KANSAINVÄLISTYMISKYSELY

6.1 Tutkimuksen suorittaminen

Tutkimuksen perusjoukkona oli Jyväskylän ammattikorkeakoulun opetushenkilöstö. Heille lähetetty kansainvälistymiskysely suoritettiin käyttäen Internetissä toimivaa Digium- ohjelmaa. Kyselyyn haluttiin vastauksia kaikilta opettajilta riippumatta koulutusaloista, joten kysely lähetettiin kulttuurialan, Liiketalouden (LITA), Tekniikan ja liikenteen (TELI), IT-alan (IT), Luonnonvara-alan (LUVA), Sosiaali- ja terveysalan (SOTE), Matkailu- ravitsemis- ja talousalan (MARATA), Ammatillisen opettajakorkeakoulun (AOKK) ja kielikeskuksen opettajille. Lähettämällä kyselyn kaikkien alojen opettajille pyrimme saamaan kokonaisvaltaista tietoa kansainvälistymisestä ja siihen liittyvistä mielipiteistä ja kokemuksista kaikilta Jamkin opettajilta.

Suoritimme kyselyn kokonaistutkimuksena, jossa jokainen perusjoukon jäsen tutkitaan. Kokonaistutkimukseen päädyttiin, sillä perusjoukko oli pieni (344). (Heikkilä, 2004, 33) Ensimmäinen Internet-kysely lähetettiin opetushenkilöstölle 3.4.2008 ja vastauksia saatiin 126 kappaletta. Muistutusviestin kyselystä lähetimme 12.4. ja vastausaikaa annoimme 17.4. asti, jotta saisimme mahdollisimman hyvän vastausprosentin. Lopullinen vastausten määrä oli 143 kappaletta. Vastausprosentiksi muodostui 42 %.

Tutkimusmenetelmänä käytettiin kvantitatiivista eli tilastollista tutkimusta. Sen avulla selvitetään lukumääriin ja prosenttiosuuksiin liittyviä kysymyksiä sekä eri asioiden välisiä riippuvuuksia. Tärkeää kvantitatiivisessa tutkimuksessa on riittävän suuri ja edustava otos. Asioita kuvataan numeeristen suureiden avulla ja tuloksia havainnollistetaan taulukoin tai kuvioin. Kvantitatiivinen tutkimus ei selvitä asioiden syitä yhtä syvällisesti kuin kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus. Kysely suoritettiin survey-tutkimuksena, joka on suunnitelmallinen kysely- tai haastattelututkimus. Se on tehokas ja taloudellinen tapa kerätä tietoa silloin, kun tutkittavia on paljon. (Heikkilä, 2005, 16–19)

Tutkimuksen perusjoukkona käytettiin Jyväskylän ammattikorkeakoulun ope-
tushenkilöstöä. Perusjoukon suuruus on 344 henkilöä. Kysely lähetettiin koko
perusjoukolle ja otokseksi muodostui kyselyyn vastanneet henkilöt eli 143
kappaletta. Kyselyssä oli neljä osiota; taustatiedot, kysymykset ulkomaan työ-
jaksoilla olleille, kysymykset opettajille, jotka eivät ole osallistuneet ulkomaan
työjaksolle ja kaikille suunnatut kysymykset kotikansainväistymisestä. Kyse-
lyssä käytimme sekä strukturoituja, avoimia ja sekamuotoisia kysymyksiä.
Strukturoidut kysymykset eli vaihtoehdot antavat kysymykset ovat tarkoituk-
senmukaisia silloin, kun mahdolliset, selvästi rajatut vastausvaihtoehdot tiede-
tään etukäteen ja kun niitä on rajoitetusti. Näiden kysymysten etuina on vas-
taamisen nopeutuminen ja tulosten tilastollisen käsittelyn helppous. Avoimia
kysymyksiä käytetään paljon kvalitatiivisissa tutkimuksissa, mutta ne voivat ol-
la tarkoituksen mukaisia myös kvantitatiivisessa tutkimuksessa silloin kun
vaihtoehtoja ei tarkkaan tunneta etukäteen. Avoimet kysymykset ovat työ-
läämpiä käsitellä ja niiden luokittelu on vaikeaa. Ne saattavat houkutella vas-
taajia vastaamatta jättämiseen, mutta voivat antaa esimerkiksi uusia hyviä
ideoita, joita ei aikaisemmin ole ajateltu. Sekamuotoisissa kysymyksissä osa
vastausvaihtoehdoista on annettu ja osa niistä on avoimia. Vastausvaihtojen
perään voi lisätä vaihtoehdon ”muu, mikä?”, kun ei olla varmoja, keksitäänkö
kysymyksiä laadittaessa kaikki mahdolliset vastausvaihtoehdot. (Heikkilä,
2005, 49–52)

Kyselyn ensimmäisessä osassa eli taustatieto-osiossa kysymykset olivat
strukturoituja kysymyksiä, koska kysymyksien vastausvaihtoehdot oli helppo
laatia ja mahdolliset vaihtoehdot tiedettiin. Ikä ja Jamkissa työskentelyaikaa
tiedusteltiin luokituskysymyksinä, jotta tilastointi helpottuu. Se on tärkeää
myös vastaajan kannalta, jotta kysely ei tunnu utelevan henkilökohtaisia tieto-
ja. Taustatiedot osion lopussa on kysymys ”Oletko ollut työtehtävissä ulko-
mailla Jamkissa työskentelysi aikana?”. Tämän kysymyksen perusteella vas-
taaja ohjattiin joko jo ulkomaille olleille tarkoitettuihin kysymyksiin tai kysymyk-
siin sellaisille henkilöille, jotka eivät ole osallistuneet ulkomaan työjaksolle.
Näin tutkittavat henkilöt jakautuvat kahteen ryhmään.

Toisessa ja kolmannessa osiossa oli osittain samoja kysymyksiä, koska niiden katsottiin olevan olennaisia kysymyksiä molemmille ryhmille. Näiden kysymysten avulla voidaan vertailla kahta tutkittavaa ryhmää toisiinsa. Toinen ja kolmas osio keskittyvät opettajien ulkomaan työjaksoihin ja niihin liittyviin kysymyksiin. Viimeisessä osiossa kysymykset liittyvät kotikansainvälistymiseen ja ne ovat kaikille yhteisiä. Näiden kysymysten avulla pyritään selvittämään opettajien käsitystä Jamkin kansainvälistymisestä ja heidän omasta panoksestaan siihen.

Analysoinnissa suoritetaan vertailua lähinnä kahden vastaajaryhmän välillä; niiden jotka ovat olleet ulkomaan työjaksolla ja niiden jotka eivät ole olleet. Tällä tavoin saadaan selville, onko näiden ryhmien välillä eroja. Jatkossa ryhmiä kutsutaan kyllä- ja ei-ryhmäksi. Kyselyyn vastanneista 71 prosenttia kuuluvat kyllä-ryhmään ja 29 prosenttia ei-ryhmään. Ulkomaan työtehtävissä olleet opettajat ovat siis olleet aktiivisempia vastaamaan kyselyyn.

6.2 Kansainvälistymiskyselyn tulokset

6.2.1 Taustatiedot

Ikä, sukupuoli, siviilisääty ja kielitaito

Suuri osa vastaajista (39 %) kuului 46–55 vuotiaisiin. Toiseksi suurimmaksi ryhmäksi muodostuivat 36–45-vuotiaat, heitä kyselyyn vastanneista oli lähes kolmannes (30 %). Yli 55-vuotiaita vastaajia oli neljäsosa (25 %). Pienimmäksi joukoksi (6 %) muodostuivat 26–35-vuotiaat. Alle 26-vuotiaita vastaajia ei ollut lainkaan. Vastaajista 42 prosenttia oli miehiä ja naisia 57 prosenttia, joten naiset olivat ahkerampia vastaamaan kyselyyn. Vastaajista suurin osa (85 %) ilmoitti olevansa joko avio- tai avoliitossa, kun taas naimattomia oli vain 15 prosenttia. Alle 18-vuotiaita lapsia oli puolella (50 %) vastaajista.

Vastaajista suomea äidinkielenään puhuvia oli 80 prosenttia. Kiitettävästi suomen kieltä puhuvia oli joka seitsemäs (14 %), hyvin suomea puhuvia oli vain pieni osa (4 %) vastaajista. Tyydyttävästi tai ei lainkaan suomea puhuvia oli molempia todella pieni osa (1 %). Vieraita kieliä on arvioitu antamalla eri vastauksille arvot yhdestä viiteen, jossa yksi tarkoittaa ei osaamista ja viisi äidinkieltä. Seuraavassa verrataan kahden pääryhmän tuloksia toisiinsa. Alla

olevassa taulukossa on esitetty opettajien arviot omasta kielitaidostaan pääryhmiin jaettuna sekä kaikkien vastanneiden tuloksina.

TAULUKKO 3. Kielitaito

	Kyllä	Ei	Kaikki
Englanti	3,26	3,02	3,19
Ruotsi	2,55	2,21	2,45
Saksa	2,09	1,92	2,04
Ranska	1,38	1,25	1,34
Venäjä	1,21	1,07	1,17
Keskiarvo	2,10	1,89	2,04

Näistä tuloksista huomataan, että kielitaidossa ulkomailla työtehtävissä olleiden kielitaito oli opettajien oman arvion mukaan hieman parempi jokaisen kielen kohdalla. Ryhmien eroja voi katsoa kahdelta kantilta. Kielitaito kehittyy varmasti ulkomaanjakson aikana tai ainakin henkilölle tulee varmuus kielen käyttämiseen. Toisaalta paremmin kieliä osaavat lähtevät helpommin ulkomaan työjaksolle, sillä silloin kielitaidon puute ei ole esteenä lähtemiselle.

Työskentely Jyväskylän ammattikorkeakoulussa, oma yksikkö ja tehtävännimike

Alla olevasta taulukosta selviää, että kyselyyn vastanneista henkilöistä reilu kolmannes (39 %) oli työskennellyt Jamkissa yli kymmenen vuotta. 1-5 vuotta Jamkissa työskennelleitä ja 6-10 vuotta Jamkissa työssä olleita vastaajia löytyi kumpaankin ryhmään lähes saman verran (29 %). Pienimmäksi ryhmäksi työajan keston perusteella muodostuivat alle vuoden Jamkissa työskennelleet opettajat.

TAULUKKO 4. Työskentelyaika Jamkissa

	%
Alle 1 vuosi	4
1-5 vuotta	29
6-10 vuotta	29
yli 10 vuotta	39
Yhteensä	100

Vastaajia oli kaikilta eri koulutusaloilta. Eniten vastaajia oli sosiaali- ja terveysalalta, joita vastanneista opettajista oli viidennes (21 %). TELIn opettajia vastanneista oli 16 prosenttia ja LITAn opettajia 15 prosenttia. AOKKin opettajia oli hieman yli joka kymmenes (12 %) vastaaja. Hieman alle kymmenen prosenttia vastanneista oli Kulttuurin (8 %), ITn (8 %) ja MARATAn (7 %) koulutusohjelmista. Vähiten vastauksia saatiin kielikeskukselta (6 %) ja LUVALta (5 %).

Yli puolet (58 %) ilmoitti tehtävänimikkeensä Jamkissa olevan lehtori. Koulutuspäälliköitä vastaajista oli 5 prosenttia. Yliopettajia oli joka viides (19 %), tuntiopettajia vastaajista oli lähes saman verran (16 %). Jokin muu tehtävänimike oli vaan muutamalla opettajalla (1 %).

6.2.2 Ulkomaan työjaksot

Tässä osiossa tarkastellaan sekä kyllä- että ei-ryhmien vastauksia ulkomaan työjaksoihin liittyvissä kysymyksissä. Erityisesti painotetaan ryhmien välisiä eroja. 71 prosenttia vastaajista oli ollut ulkomaan työtehtävissä, eli kuuluu kyllä-ryhmään. Vastaavasti 29 prosenttia ei ole ollut ulkomailla työtehtävissä ja he kuuluvat ei-ryhmään.

Tietoa ulkomailla olleiden työjaksoista

Tässä luvussa tarkastellaan kysymyksiä, jotka on esitetty vain ulkomaan työtehtävissä olleille eli kyllä-ryhmälle. Kysymykset koskevat ulkomaan työjaksojen pituutta, kestoa ja tärkeimpiä syitä ulkomaille lähtemiseen. Näillä kysymyksillä saadaan hieman taustatietoa siitä, minkä tyyppisiä kyllä-ryhmän vastaajat ovat ja millainen on heidän kokemuksensa.

Ulkomaan työjaksoilla olleilta tiedusteltiin avoimella kysymyksellä päälimmäisiä syitä ulkomaille lähtemiseen. Vastaukset olivat monipuolisia, mutta tietyt asiat toistuivat monessa vastauksessa. Positiivisia syitä olivat kielitaito, kiinnostus ulkomaille lähtemiseen ja vieraisiin kulttuureihin, uusien kokemusten hankkiminen, ammattitaidon lisääminen, verkostoituminen ja yhteistyö. Neutraaleissa tai negatiivisissa vastauksissa syiksi ilmoitettiin oma sopiva asian-

tuntemus kyseessä olevaan tehtävään, kutsu tai pyyntö ulkomaalaiselta yhteistyökumppanilta ja velvoite oman aseman vuoksi, esimieheltä tai Jamkilta. Yllättävän moni vastaaja koki ulkomaan työmatkalle lähtemisen velvoitteena.

Pisimmän ulkomaanjakson pituutta tiedusteltiin luokitellulla kysymyksellä. Alla olevasta taulukosta näkyy eri luokat ja prosentit miten vastaukset ovat jakaantuneet. Yleisin vaihtoehto oli 1-2 viikkoa, johon sijoittui lähes puolien (46 %) vastaajien pisimmän ulkomaan työjakson kesto. Seuraavaksi eniten on ollut alle viikon mittaisia työjaksoja joita oli noin kolmasosa (31 %). Yli kuukauden kestäville ulkomaan työjaksoilla oli käynyt 14 prosenttia vastanneista. Vain yli kuukauden kestävät jaksot lasketaan pitkäaikaiseen vaihtoon, joten sitä on huomattavasti vähemmän kuin lyhytaikaista näiden vastaajien kohdalla.

TAULUKKO 5. Pisin ulkomaan työjakson kesto

	%
Alle viikko	31
1–2 viikkoa	46
3–4 viikkoa	9
Yli kuukausi	14
Yhteensä	100

Vastaajien ulkomaille suuntautuvien työjaksojen määrää kysyttiin koska haluttiin selvittää vastaajien kokeneisuutta ulkomaan työtehtävistä. Alla olevasta taulukosta huomataan, että lähes puolet (47 %) vastaajista ovat olleet ulkomaan työjaksolla 2-5 kertaa. Vain yhdesti olleita on joka kymmenes (11 %) vastaaja. 6-10 kertaa ja yli kymmenen kertaa ulkomaan työjaksolla olleita on molempia saman verran, eli viidesosa (21 %) vastaajista.

TAULUKKO 6. Ulkomaan työjaksojen määrä

	%
yksi	11
2–5	47
6–10	21
yli 10	21
Yhteensä	100

Toiveita ulkomaan työjaksoista niiltä vastaajilta jotka eivät ole olleet ulkomaan työjaksolla

Joitakin kysymyksiä esitettiin vain niille vastaajille, jotka eivät ole olleet ulkomaan työjaksolla. Heiltä kysyttiin kiinnostusta lähteä ulkomaan työjaksolle ja toivetta työjakson enimmäispituudesta. Lisäksi avoimella kysymyksellä tiedusteltiin minkä tyyppiset tehtävät vastaajia kiinnostaisivat. Näillä kysymyksillä halutaan selvittää, kuinka ei-ryhmä suhtautuu ulkomaan työtehtäviin ja minkälaiset tehtävät heitä kiinnostavat.

TAULUKKO 7. Kiinnostus ulkomaan työjaksoja kohtaan

	%
Hyvin kiinnostunut	33
Jonkin verran kiinnostunut	42
Ei kovin kiinnostunut	16
Ei lainkaan kiinnostunut	9
Yhteensä	100

Yllä olevassa taulukossa on kuvattu vastaajien kiinnostusta lähteä ulkomaille työmatkalle. Suurin joukko (42 %) vastaajista oli jonkin verran kiinnostunut ulkomaan työjaksolle lähtemisestä. Kolmannes (33 %) vastasi olevansa hyvin kiinnostunut tästä mahdollisuudesta. Yhteensä siis jopa kolme neljästä (75 %) vastaajasta oli jonkin verran tai hyvin kiinnostunut ulkomaan työjaksosta. Vain noin joka kymmenes (9 %) vastaaja ei ollut lainkaan kiinnostunut asiasta.

Ulkomaan mielekästä enimmäispituutta tiedustellessa mielipiteet jakaantuivat aika tasaisesti. Alla olevasta taulukosta selviää, että korkeintaan viikon työmatkalla haluaisi olla neljäsosa (23 %) vastaajista. 2-3 viikkoa -vaihtoehto muodostaa suurimman ryhmän 37 prosentilla. Korkeintaan kuukauden ulkomaan työjaksolla voisi olla viidesosa (19 %), ja yli kuukauden matkalla olisi valmis olemaan myös viidesosa (21 %) vastaajista.

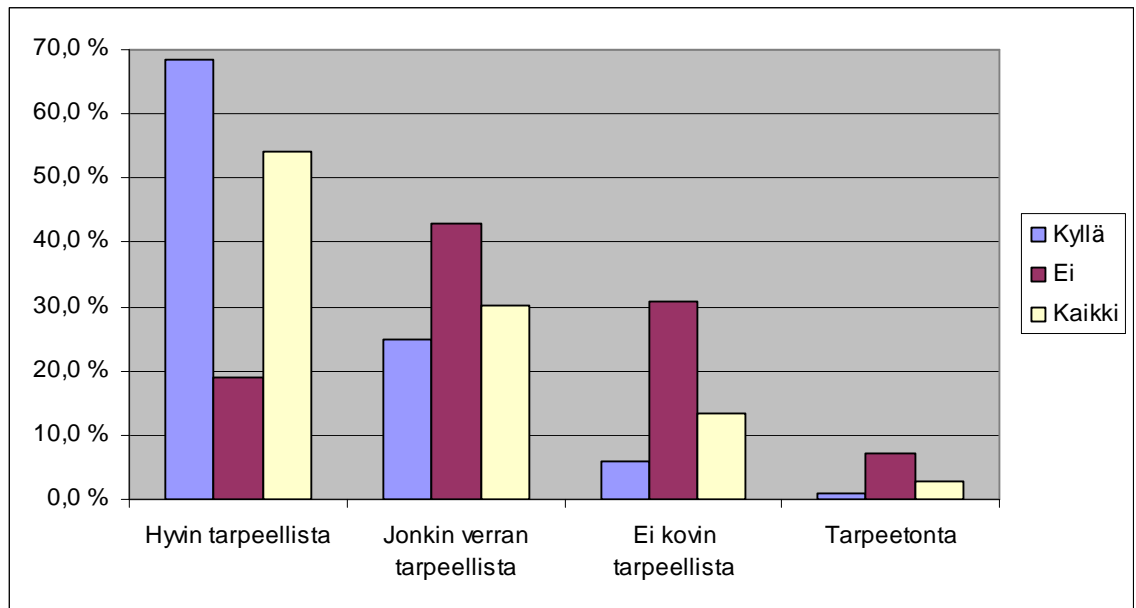
TAULUKKO 8. Ulkomaan työjakson mielekäs enimmäispituus

	%
Korkeintaan viikko	23
2-3 viikkoa	37
Korkeintaan kuukausi	19
Yli kuukausi	21
Yhteensä	100

Opettajilta jotka eivät ole olleet ulkomaan työjaksolla haluttiin tietää minkä tyyppiset tehtävät heitä ulkomailla kiinnostaisivat. Kysymys oli avoin ja kysymyksessä mainittiin esimerkkeinä opettajavaihto ja erilaiset seminaarit. Opettajavaihto ja seminaareihin osallistuminen olivatkin yleisimpiä vastauksia. Joissakin vastauksissa tuli ilmi, että ensin haluttaisiin mielellään lähteä ensin lyhyelle seminaarille tai tutustumaan yhteistyöyhteyteen ensin, jonka jälkeen voisi mahdollisesti mennä opetustehtäviin jo tuttuun paikkaan. Myös tutkimushankkeisiin osallistuminen toistui useassa vastauksessa. Kokonaisuutena lähes kaikki (81 %) olivat vastanneet kysymykseen ja lähes kaikilla tuntui olevan jonkinlainen idea, mitä he voisivat ulkomaan työjaksolla tehdä.

Ulkomaan työtehtävien tarpeellisuus

Molemmilta ryhmiltä tiedusteltiin mielipidettä ulkomaan työtehtävien tarpeellisuudesta. Alla olevasta kuviosta näkyy kyllä- ja ei-ryhmien väliset erot sekä kaikkien vastanneiden keskiarvo. Kaikista vastanneista yli puolet (54 %) koki ulkomaan työtehtävät hyvin tarpeellisiksi. Jonkin verran tarpeellisena niitä piti kolmasosa (30 %) ja ei kovin tarpeellisena joka seitsemäs vastaaja (13 %). Tarpeettomana ulkomaan työtehtäviä piti hyvin pieni osa (3 %).

KUVIO 3. Ulkomaan työtehtävien tarpeellisuus

Kyllä- ja ei-ryhmissä oli selkeitä eroja toisiinsa. Ulkomaantyöjaksolle osallistuneet pitivät niitä selkeästi tarpeellisempina kuin ei-ryhmän vastaajat. Kyllä-ryhmästä hyvin tarpeelliseksi ne kokivat kaksi kolmesta (68 %) kun ei-ryhmästä vain viidennes (19 %) oli samaa mieltä. Kuitenkin 43 % ei-ryhmästä piti ulkomaan työtehtäviä jonkin verran tärkeinä. Kyllä-ryhmässä vastaava luku oli 25 %. Ei kovin tarpeellisena ei-ryhmästä ulkomaan työkaksoja piti lähes kolmannes (31 %) ja tarpeettomana 7 %. Kyllä-ryhmällä vastaavat lukemat olivat selvästi pienemmät, ei kovin tarpeelliseksi sen koki 6 % ja tarpeettomaksi vain yksi sadasta (1 %).

Kuviosta huomaa, että kyllä-ryhmä kokee ulkomaan työtehtävät selvästi tärkeämmiksi kuin ei-ryhmä. Ei-ryhmällä oli yllättävän paljon vastauksia ei kovin tarpeellista ja tarpeetonta vastausvaihtoehdoissa. Ulkomaan työtehtävissä oleilla on jo kokemusta ja he suhtautuvat ulkomaan työtehtäviin positiivisemmin.

Ulkomaan työkaksoilta saatava hyöty

Seuraavassa tarkastelemme opettajien mielipiteitä ulkomaan työkaksoilta saatavista hyödyistä. Tarkastelemme hyötytekijöitä opettajien perspektiivistä ja sitä miten he kokevat niiden vaikuttavan eri osa-alueisiin. Eri osa-alueita arvioidaan Jamkin, yksikön, opiskelijoiden ja oman henkilökohtaisen hyödyn kan-

nalta. Hyötyjä on arvioitu arvoasteikon avulla. Asteikon arvot ovat 1-5, jossa yksi tarkoittaa ei lainkaan ja viisi todella paljon hyötyä.

Alla olevissa taulukoissa on kuvattu ulkomaan työjaksolla olleiden sekä niiden, jotka eivät ole olleet ulkomaan työjaksolla vastauksia. Kaikki vastaukset ovat keskiarvoja. Kaikista osa-alueista on laskettu vielä yhteinen keskiarvo, jossa on yhdistetty Jamkin, koulutusyksikön, opiskelijoiden ja henkilökohtainen näkökulma. Keskiarvot on laskettu myös kaikista osa-alueista esimerkiksi pelkästään Jamkin kannalta katsottuna. Taulukon oikeassa alanurkassa löytyy kaikista keskiarvoista muodostuva kokonaisarvosana.

TAULUKKO 9. Hyödyt ulkomaan työtehtävistä eri osa-alueilla ulkomaan työjaksolla olleiden näkökulmasta

	Jamk	Yksikkö	Henk.koht. Opiskelijat	Keskiarvo	
Uudet kokemukset ja kansainvälisten taitojen kehittyminen	3,2	3,7	4,2	3,7	3,7
Yhteistyön ylläpitäminen ja uudet kontaktit	3,2	3,7	3,9	3,3	3,5
Ammatillisen osaamisen vahvistuminen ja kielitaidon kehittyminen	3,1	3,6	4,1	3,4	3,6
Opetuksen kehittäminen	2,9	3,5	3,8	3,4	3,4
Opiskelijavaihdon järjestelyt	2,6	3,0	2,8	3,0	2,8
T&K- ja hanketoiminta	2,6	2,9	3,0	2,4	2,7
Markkinointi	2,7	3,0	2,9	2,7	2,8
Keskiarvo	2,9	3,4	3,5	3,1	3,2

TAULUKKO 10. Hyödyt ulkomaan työtehtävistä eri osa-alueilla niiden vastaajien näkökulmasta, jotka eivät ole olleet ulkomaan työjaksolla

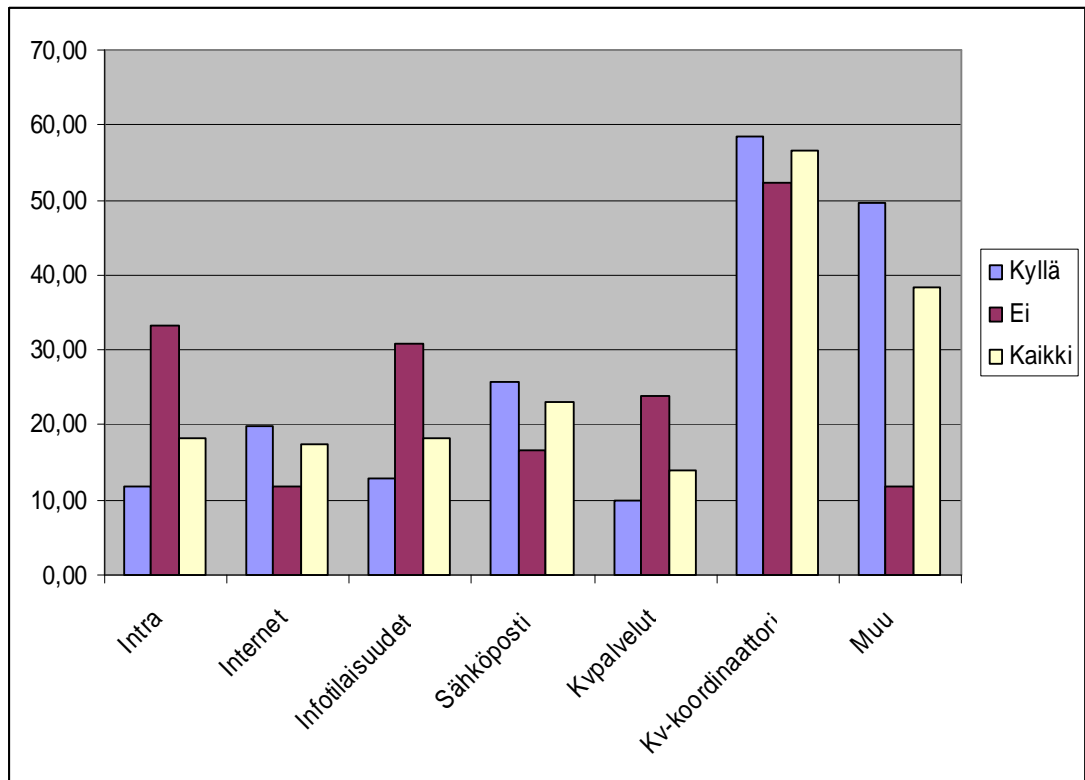
	Jamk	Yksikkö	Henk.koht. Opiskelijat	Keskiarvo	
Uudet kokemukset ja kansainvälisten taitojen kehittyminen	2,8	3,2	3,8	3,2	3,2
Yhteistyön ylläpitäminen ja uudet kontaktit	3,1	3,5	3,6	3,0	3,3
Ammatillisen osaamisen vahvistuminen ja kielitaidon kehittyminen	2,9	3,4	3,8	3,2	3,3
Opetuksen kehittäminen	2,7	3,2	3,5	3,3	3,2
Opiskelijavaihdon järjestelyt	2,6	2,9	2,7	3,0	2,8
T&K- ja hanketoiminta	2,5	2,9	2,7	2,5	2,6
Markkinointi	2,8	2,9	2,7	2,7	2,8
Keskiarvo	2,8	3,1	3,2	3,0	3,0

Verrattaessa näitä kahta taulukkoa huomataan, että ei-ryhmän arvot ovat joka osa-alueella alhaisemmat. Kuitenkin erot ovat kohtuullisen pieniä ja kokonaisarvosanassa ero on vain 0,2. Molemmissa ryhmissä keskimäärin eniten hyötyä kaikista osa-alueista koettiin olevan henkilökohtaisella tasolla. Jamkin koettiin hyötyvän vähiten ulkomaan työjaksoista. Kyllä-ryhmällä keskimäärin tärkeimmiksi osa-alueiksi kaikkien tekijöiden kannalta muodostuivat uudet kokemukset ja kansainvälisten taitojen kehittyminen sekä ammatillisen osaamisen vahvistuminen ja kielitaidon kehittyminen. Ei-ryhmällä tärkeimmät osa-alueet olivat ammatillisen osaamisen vahvistuminen ja kielitaidon kehittyminen ja yhteistyön ylläpitäminen ja uudet kontaktit. Kuitenkin erot olivat molemmilla ryhmillä hyvin pieniä.

Vastaajilta kysyttiin lisäksi avoimella kysymyksellä muita ulkomaan työjaksoista mahdollisesti saatavia hyötyjä Jamkille, koulutusyksikölle, opiskelijoille tai itselle henkilökohtaisesti. Hyötynä pidettiin muun muassa ulkomaantyöjaksojen avartavaa kokemusta sekä vaihtelua omiin työrutiineihin. Monet kertoivat myös erilaisten projektien käynnistämisestä ulkomaan työjakson tuloksena. Osittain vastaukset toistivat samoja osa-alueita, joita on esitetty edellä olevissa taulukoissa.

Tiedonsaanti ulkomaan työjaksoista

Molemmilta ryhmiltä tiedusteltiin mistä he ovat saaneet informaatiota mahdollisuuksista lähteä ulkomaille työn kautta ja mistä tietoa toivotaan saatavan. Vastaajilla oli mahdollisuus valita useita vaihtoehtoja. Seuraavassa kuviossa on esitetty eri lähteet, joista informaatiota on saatu.

KUVIO 4. Informaation lähteet ulkomaan työjakoista

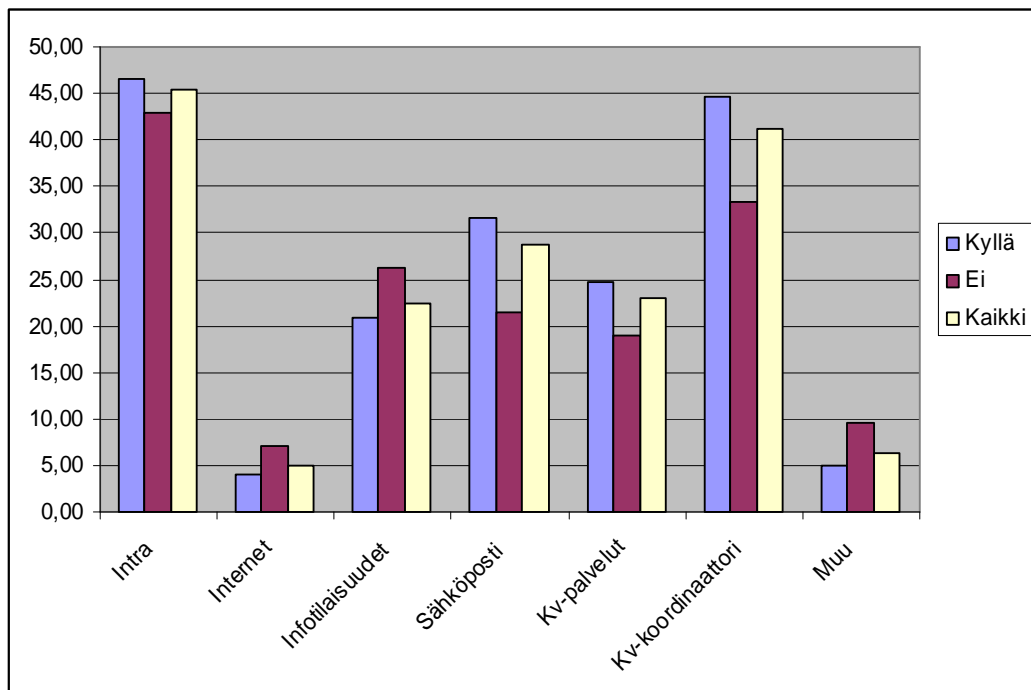
Parhaiten tietoa ulkomaan työjakoista on saatu suoraan oman yksikön kansainvälisyyskoordinaattorilta. Kaikista vastaajista yli puolet (57 %) on saanut tietoa tätä kautta. Sähköpostin kautta tietoa on vastaanottanut neljäsosa (23 %) vastaajista. Intra (18 %), Internet (17 %) ja Infotilaisuudet (18 %) ovat olleet tiedonlähteinä noin joka viidennelle vastaajalle. Kaikkien vastaajien kohdalla Kansainvälistymispalveluiden rooli tiedonjakajana on kaikkein pienin ollen 14 %.

Merkittäviä eroja kyllä- ja ei-ryhmän välillä on intran, infotilaisuuden ja kansainvälistymispalveluiden välillä. Ei-ryhmällä näissä oli selkeästi suurempi prosentti, eli heistä useampi koki saaneensa tietoa näistä lähteistä. Suurin ero ryhmien välillä muodostui kuitenkin muu-vaihtoehdossa, jossa ei-ryhmästä noin joka kymmenes (12 %) oli saanut informaatiota ja vastaavasti kyllä-ryhmästä puolet (50 %).

Muu-vaihtoehdossa oli mahdollisuus kirjoittaa itse mistä tietoa oli hankkinut. Tärkeimpiä lähteitä olivat ensisijaisesti omat kontaktit kotimaisiin ja ulkomaisiin yhteistyökumppaneihin esimerkiksi projektien ja henkilökohtaisten kontaktien

kautta. Lisäksi monet olivat saaneet informaatiota omien kollegoiden, esimiehen tai koulutuspäällikön kautta. Kyllä-ryhmällä oli huomattavasti enemmän näitä vaihtoehtoja käytetty. Se kertoo ryhmän omasta aktiivisuudesta. He ovat luoneet kontakteja muun muassa ulkomaan työjaksoilla ollessaan ja pystyvät hyödyntämään niitä edelleen.

Vastaajilta tiedusteltiin myös toiveita siitä, mistä he toivoisivat saavansa tietoa ulkomaan työjaksoista. Alla olevasta kuviosta ilmenee vastaajien toiveet.

KUVIO 5. Toiveet ulkomaan työjaksojen informaatiolähteistä

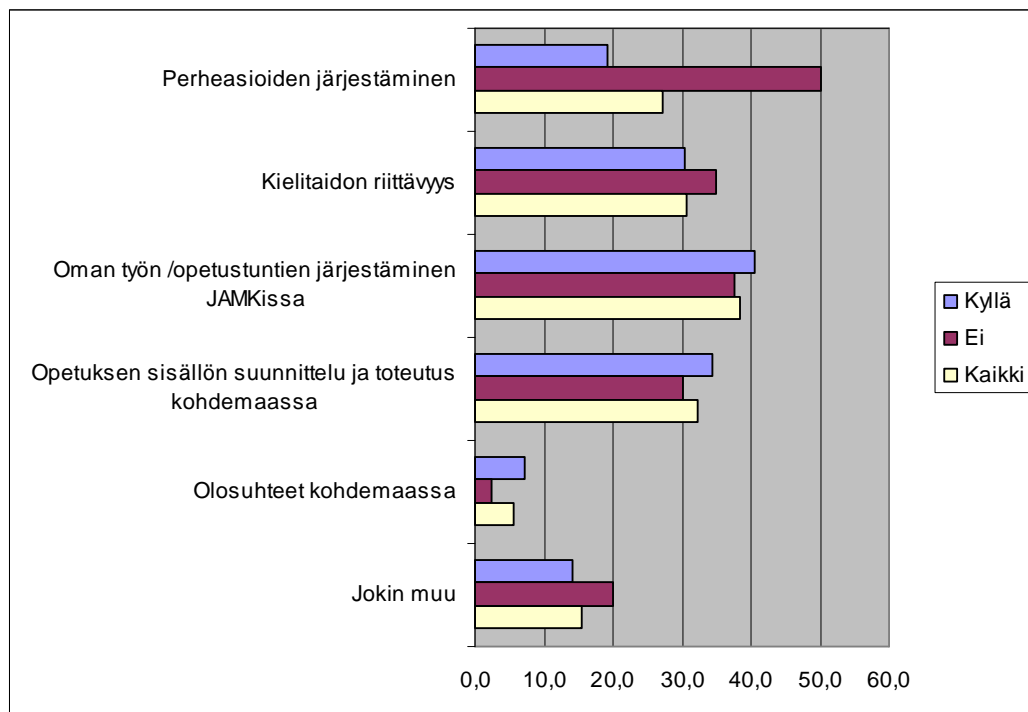
Eniten lisää tietoa kaivattiin saatavaksi intrasta. Kaikista vastaajista lähes puolet (45 %) toivoi tätä. Myös kansainvälisyyskoordinaattorilta kaivattiin lisätietoa, kaikista vastanneista tätä tahtoi 41 %. Keskimäärin viidesosa kaipasi lisätietoa ulkomaan työjaksoista infotilaisuuksien, sähköpostin tai kansainvälistymispalveluiden kautta. Lisätietoa ei juurikaan kaivattu Internetin välityksellä. Alle kymmenesosa vastaajista (7 %) toivoi lisätietoa tätä kautta. Kyllä- ja ei-ryhmien välillä ei ollut merkittäviä eroja.

Ei ulkomailla työtehtävissä olleilta kysyttiin lisäksi onko heillä mielestään riittävästi tietoa eri mahdollisuuksista lähteä ulkomaille. Tässä kysymyksessä vas-

taukset jakaantuivat melkein tasan. Lisää tietoa kaipasi 51 prosenttia ja 49 prosenttia oli tyytyväisiä tämänhetkiseen tilanteeseen.

Haastavimmat tekijät ulkomaan työjakson toteuttamisessa

Molemmilta ryhmiltä tiedusteltiin ulkomaan työjaksojen toteuttamiseen liittyviä haasteita. Jo ulkomailla olleilta kysyttiin mitkä asiat he ovat kokeneet haastavaksi ja toiselta ryhmältä heidän mielikuvaansa ulkomaan työtehtävien toteuttamisen haastavimmista asioista. Alla olevasta kuviosta selviää kuinka mielipiteet asiasta ovat jakautuneet. Kuviossa näkyvät vaihtoehdot annettiin vastaajille valmiiksi. Lisäksi oli mahdollisuus laittaa avoin vastaus jokin muu-kohtaan.

KUVIO 6. Haastavimmat tekijät ulkomaan työjakson toteuttamisessa

Haastavimmaksi koettiin oman työn ja opetustuntien järjestäminen, kaikista vastaajista 39 % oli tätä mieltä. Kolmasosa (32 %) koki opetuksen sisällön suunnittelun ja toteutuksen kohdemassa haastavaksi. Kielitaidon riittävyttä haasteena piti myös lähes kolmasosa (31 %). Perheasioiden järjestäminen tuntui haastavalta neljäsosasta (27 %). Perheasioiden järjestäminen kohdassa kyllä- ja ei-ryhmillä oli huomattava ero. Ei-ryhmästä puolet (50 %) koki asian haastavaksi, kun kyllä-ryhmästä vain viidesosa (19 %) oli tätä mieltä. Muuten kyllä- ja ei-ryhmien välillä ei ollut mainittavia eroavaisuuksia.

Jokin muu- vaihtoehtoa käytti 14 prosenttia kaikista vastanneista. Näistä vastauksista kävi ilmi, että erityisesti kiire, omien työtehtävien järjestäminen kotimaassa sekä kohdemaassa sekä rahoitus koettiin ongelmiksi.

Niille vastaajille, jotka eivät ole olleet ulkomaan työjaksolla oli vielä erikseen avoin kysymys siitä, mitkä asiat he kokevat suurimmiksi esteiksi ulkomaan jaksolle osallistumiseen. Tällä kysymyksellä haluttiin saada tarkempia tietoja siitä, mitkä syyt ei-ryhmän mielestä estävät heitä lähtemästä ulkomaan työjaksolle. Suurelta osin vastaukset olivat samantyyppisiä kuin edellä olleessa kysymyksessäkin. Nykyinen suuri työkuorma tuntui estävän monia. Jamkilta tulevan rahoituksen ja tuen puute oli myös koettu esteeksi.

Kehitysideoita ja palautetta ulkomaan työjaksoista

Molemman ryhmän vastaajia pyydettiin kertomaan omia kehitysideoitaan ulkomaan työjaksoa koskien. Kysymyksissä pyydettiin erityisesti kertomaan mitä apua kaivataan Jamkilta ja kuinka lähtemisen kynnystä voitaisiin madaltaa. Eri ryhmien vastaukset eivät eronneet toisistaan merkittävästi. Toisin ei-ryhmästä vain 38 prosenttia vastasi kysymykseen, kun kyllä-ryhmän vastausprosentti oli 57 prosenttia.

Monesta vastauksesta kävi ilmi, että kielitaidon parantamiseen kaivattaisiin apua. Monet vastaajat toivoivat Jamkin järjestävän kielikursseja ulkomaan työjaksoille lähteville henkilöille. Usealle työtehtävien kasaantuminen kotimaassa oli ongelmana ja Jamkilta toivottiin apua omien työtehtävien järjestämisessä. Myös ulkomailla tehtävän työn valmisteluun haluttaisiin lisää aikaa. Kehitettävää löytyi myös ulkomaan työjaksojen järjestelyistä. Ohjeet, säädökset ja byrokratian koukerot tuntuivat monesta vastaajasta epäselviltä. Ulkomaan työjaksoihin liittyvä ohjeistus haluttaisiin selkeämmäksi ja kaikkien ohjeiden tulisi löytyä samasta paikasta.

Mielenkiintoinen seikka vastauksissa oli, että osa vastaajista koki saaneensa hyvin apua esimiehiltään ja kv-koordinaattorilta kun taas osa piti asiaa päinvastaisena. Tämä voi johtua eroista eri yksiköiden ja esimiesten välillä tai opettajien omien kokemusten välillä. Moni vastaaja kaipasi enemmän kannus-

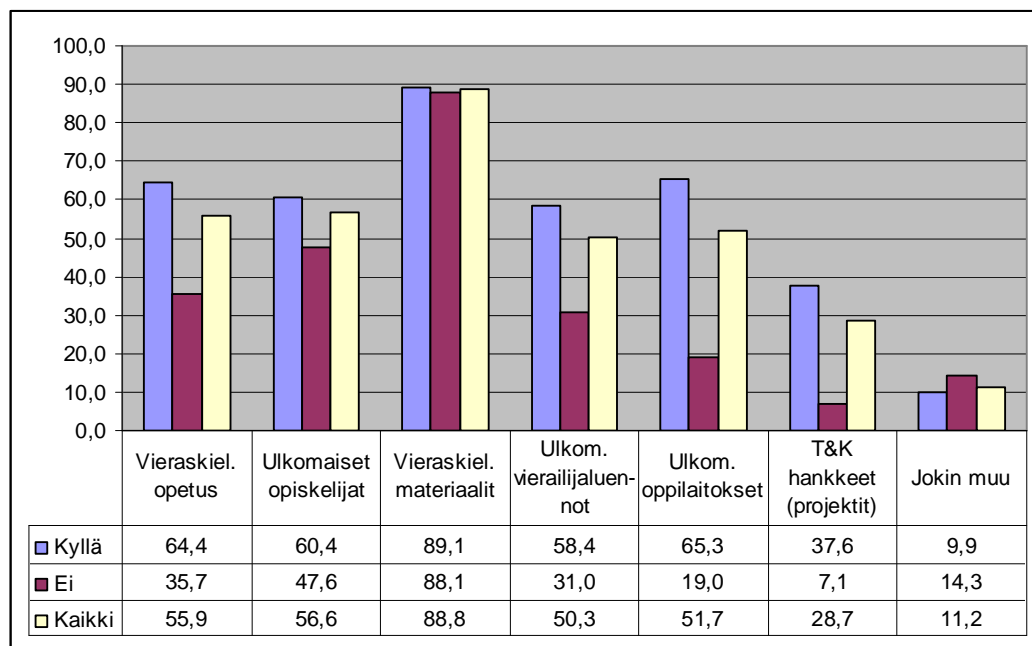
tusta ulkomaille lähtöön. Kollegan kanssa yhdessä ulkomaan työjaksolle lähtemistä pidettiin mieluisana vaihtoehtona.

6.2.3 Kotikansainvälistyminen

Kotikansainvälistymisellä tarkoitetaan kaikkea kotimaassa tapahtuvaa kansainvälistymistä. Tässä osiossa tarkastellaan opettajien asenteita ja suhtautumista kotikansainvälistymiseen. Lisäksi selviää kuinka vastaajat soveltavat kansainvälisyyttä työssään. Erityisesti painotetaan ei- ja kyllä-ryhmien välisiä eroja.

Kansainvälisyyden näkyminen työssä

Kansainvälisyyden näkymistä jokapäiväisessä työssä kotimaassa tarkasteltiin strukturoidulla kysymyksellä. Kysymyksessä oli valmiiksi annettujen vaihtoehtojen lisäksi jokin muu kohta. Alla olevasta taulukosta huomataan, että suosituin kansainvälisyyden ilmentämismuoto vaihtoehtoista oli vieraskielisten materiaalien käyttö opetuksessa. Jopa yhdeksän kymmenestä (89 %) kertoi käyttävänsä vieraskielisiä materiaaleja. Yli puolet opettajista hyödynsi kansainvälistymisessä vieraskielistä opetusta, ulkomaisia opiskelijoita, ulkomaisia vierailijaluennointsijoita ja yhteistyötä ulkomaisten oppilaitosten kanssa. Erilaisiin kansainvälisiin T&K hankkeisiin oli osallistunut yli neljäsosa (29 %).

KUVIO 7. Kansainvälisyyden näkyminen työssä

Kyllä- ja ei-ryhmien kansainvälisessä käyttäytymisessä kotimaan työtehtävissä oli eroavaisuuksia. Lähes kaikilla osa-alueilla ulkomailla työtehtävissä olleiden ryhmä oli aktiivisempi. Jokin muu vaihtoehtoon oli vastannut noin joka kymmenes (11 %) opettaja. Näistä vastauksista ei juuri käynyt ilmi yhteisiä tekijöitä. Kuitenkin kansainvälisten asioiden seuraaminen ja soveltaminen omaan työhön sekä yleinen kansainvälisyyden huomioiminen olivat lähes kaikkien vastausten pohjana.

Kansainvälisyyden näkymistä opettajien työssä haluttiin vertailla myös eri koulutusohjelmien välillä. Alla oleva taulukko kuvaa eroja yksiköiden välillä eri opettajien työssä esiintyvissä kansainvälisyyden muodoissa. Vieraskielinen opetus oli vastausten perusteella arkipäivää jokaisella koulutusalueella. Kaikilla paitsi ammatillisessa opettajakorkeakoulussa vähintään puolet opettajista käytti vieraskielistä opetusta. Ulkomaiset opiskelijat näkyvät kaikkien muiden yksiköiden toiminnassa paitsi luonnonvara-alueella, jossa yksikään opettaja ei ollut tekemisissä ulkomaisten opiskelijoiden kanssa. Vieraskielistä materiaalia käytetään ahkerasti kaikissa yksiköissä. Ulkomaisia luennoitsijoita käytetään kielikeskusta huomioimatta kyselyn mukaan kaikkein vähiten matkailu- ravitsemus- ja talousalueella. eniten luennoitsijoita ulkomailta oli puolestaan kulttuurialueella, jossa yli 90 prosenttia vastaajista käytti tätä kansainvälistymisen keinoa. Yhteistyö ulkomaalaisten oppilaitosten kanssa oli vaihtelevaa eri yksiköiden välillä. Tässäkin kulttuurialan yksikkö oli selkeästi muita edellä. Vähiten yhteistyötä ulkomaalaisten oppilaitosten kanssa teki luonnonvara-alue. Kansainväliset T&K hankkeet olivat yleisimpiä ammatillisessa opettajakorkeakoulussa. Muiden kohdalla opettajista joko kolmasosa tai vähemmän osallistui kansainvälisiin T&K hankkeisiin. Taulukkoa tarkasteltaessa tulee kuitenkin ottaa huomioon, että joiltakin koulutusaloilta vastaajia oli vain alle kymmenen.

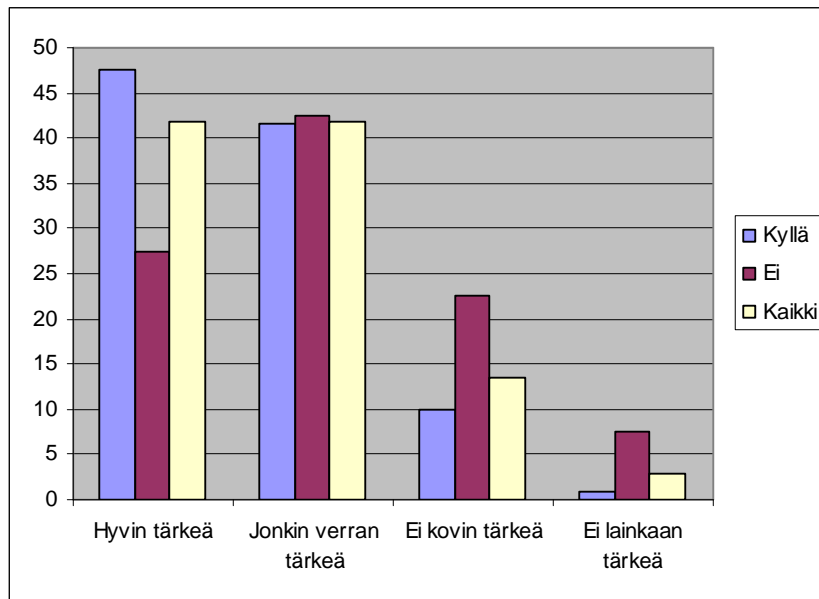
TAULUKKO 11. Kansainvälistymisen näkyminen työssä eri koulutusohjelmissä

N=	Kulttuuri	LITA	TELI	IT	LUVA	SOTE	MARATA	AOKK	Kielik.
	12 %	21 %	23 %	12 %	7 %	30 %	11 %	17 %	9 %
Vieraskielinen opetus	75	62	61	58	57	50	73	29	56
Ulkomaaiset opiskelijat	83	67	70	67	0	53	64	29	56
Vieraskielisten materiaalien käyttö	100	90	96	83	71	90	91	82	89
Ulkomaalaiset vierailijaluennot	92	81	43	50	29	43	27	53	11
Yhteistyö ulkomaalaisten oppilaitosten kanssa	92	62	43	42	14	53	36	59	44
T&K hankkeet (projektit)	33	33	22	33	29	20	9	65	11
Jokin muu	8	5	0	25	43	23	0	6	0
Keskiarvo	69	57	48	51	35	48	43	46	38

Opettajan rooli opiskelijoiden kansainvälistymisessä

Opettaja pyydettiin arvioimaan, kuinka tärkeänä he pitävät omaa rooliaan opiskelijoiden kansainvälistymisessä. Alla olevasta kuviosta selviää, kuinka vastaajien mielipiteet jakautuivat. Hyvin tärkeänä ja jonkin verran tärkeänä rooliaan piti saman verran kaikista vastaajista, kumpikin vaihtoehto sai kannatusta 42 prosentilta. Huomattavasti pienempi osa vastaajista ei pitänyt rooliaan kovin tärkeänä, vain hieman yli joka kymmenes (13 %) vastaaja oli tätä mieltä. Ei lainkaan tärkeäksi roolinsa koki vain kolme (3) prosenttia vastaajista.

Eroja kyllä- ja ei-ryhmien välillä oli havaittavissa. Lähes puolet (48 %) ulkomailla olleista opettajista pitivät rooliaan hyvin tärkeänä, kun toisen ryhmän vastaava luku oli vain 28 prosenttia. Ei kovin tärkeäksi roolinsa koki kylläryhmästä joka kymmenes (10 %), kun ei-ryhmällä näin ajatteli lähes neljäsosa (23 %) vastaajista. Ei-ryhmällä lähes joka kymmenes (8 %) koki, ettei hänen oma roolinsa ole lainkaan tärkeä. Kyllä-ryhmällä ei lainkaan tärkeäksi opiskelijoiden kansainvälistämisen koki ainoastaan yksi (1) prosentti vastanneista.

KUVIO 8. Opettajan roolin tärkeys opiskelijoiden kansainvälistymisessä

Seuraavassa kysymyksessä opettajilta tiedusteltiin, aktivoivatko he opiskelijoita kansainväliseen liikkuvuuteen. Kaikista vastanneista lähestulkoon kaikki (94 %) kertoivat aktivoivansa opiskelijoita. Kyllä- ja ei-ryhmän välillä oli pieni ero, mutta ei-ryhmästäkin 90 prosenttia aktivoi opiskelijoita. Vastaava luku ulkomaan työjaksolla olleilla opettajilla oli 94 prosenttia.

Lähes kaikki vastaajat olivat myös sitä mieltä että kansainvälistäminen kuuluu osana heidän opettajan tehtäviinsä. Vastaajilta kysyttiin perusteluja heidän vastaukseensa ja perustelut olivat aika samankaltaisia kaikilla vastaajilla. Päällimmäiseksi perusteeksi nousi se, että kansainvälisyys on nykypäivää ja tärkeä osa ammattikorkeakoulun elämää ja myös työelämässä sen rooli on suuri monilla aloilla. Lisäksi kansainvälistämisen katsottiin kuuluvan opettajan työhön, koska se määritellään Jamkin strategiassa ja se on asetettu opettajien yhdeksi tehtäväksi.

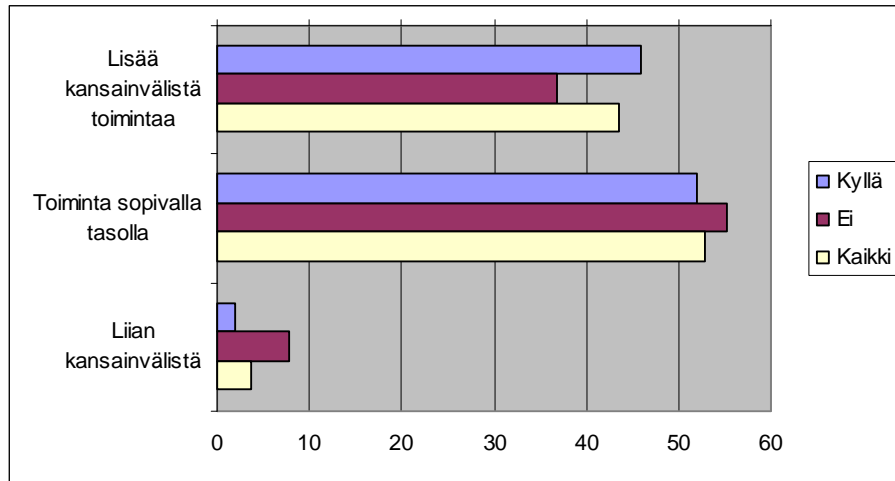
Vastaajilta tiedusteltiin esimerkkejä siitä, millä tavalla he voisivat rohkaista opiskelijoita kansainvälistymisessä. Kaikista kyselyyn vastanneista 65 prosenttia vastasi tähän kysymykseen. Vastauksissa esiintyi paljon samoja asioita, joista päällimmäiseksi nousi omien kokemusten jakaminen sekä kansainvälisyydestä ja erityisesti ulkomaille suuntautuvasta liikkuvuudesta kertominen. Opiskelijoiden yleinen rohkaiseminen ja kannustaminen kansainvälisyy-

teen olivat myös esillä. Kansainväliset opiskelijat sekä opiskelijat jotka omaavat kansainvälistä kokemusta, esimerkiksi ulkomaan opiskelujakson kautta, haluttiin lisäämään muiden opiskelijoiden kansainvälisyyttä. Tämä voisi tapahtua esimerkiksi niin, että ulkomailla opiskelleet kertoisivat omista kokemuksistaan muille opiskelijoille ja näin kannustaisivat heitäkin lähtemään ulkomaille opiskelun aikana.

Yksi kysymyksistä käsitteli sitä, että tuntevatko opettajat kansainvälisten ryhmien opettamisen haastavaksi. Tämän kysymyksen vastausprosentti oli korkea, 81 prosenttia kaikista vastaajista oli vastannut tähän kysymykseen. Suurin osa vastaajista oli sitä mieltä, että kansainvälisten ryhmien opettaminen on haasteellista. Syiksi mainittiin muun muassa kielitaidon puutteellisuus ja kulttuurierot. Myös tuntien valmistelut vieraalla kielellä sekä ryhmien heterogeenisyys tuntuivat haastavilta. Ne vastaajat, jotka eivät kokeneet kansainvälisten ryhmien opettamista haastavaksi, ilmoittivat pääasiassa syyksi siihen oman kokeneisuuden sekä sujuvan kielitaidon.

Jamkin kansainvälisyys opettajien näkökulmasta

Opettajilta kysyttiin heidän mielipidettään Jamkin kansainvälisyyden tasosta. Kansainvälisen toiminnan tasoa piti sopivana hieman yli puolet (53 %) kaikista vastaajista. Lisää kansainvälistä toimintaa Jamkiin kaipasi 43 prosenttia vastaajista. Liian kansainvälisenä Jamkia piti ainoastaan 4 prosenttia vastaajista. Kyllä- ja ei-ryhmien välillä ei ollut suuria eroja, vaikka liian kansainvälisenä toimintaa piti hieman suurempi osa ei-ryhmästä ja vastaavasti lisää kansainvälistä toimintaa kaivattiin enemmän kyllä-ryhmässä.

KUVIO 9. Kansainvälisyyden taso Jamkissa

Kyselyn viimeisessä kohdassa kysyttiin avoimella kysymyksellä kuinka opettajat voisivat omalta osaltaan auttaa Jamkin kansainvälistymistä. Kysymykseen tuli monipuolisia vastauksia, mutta merkittävien seikkojen vastauksissa oli selkeästi aktiivisuuden lisääminen ja avoin asenne kansainvälisiin asioihin. Omien kokemusten jakaminen muiden kanssa ja kansainvälisten vierailijoiden kutsuminen Jamkiin sekä kontaktien ylläpitäminen olivat lisäksi monessa vastauksessa ilmi tulleita asioita. Useassa vastauksessa viitattiin kuitenkin resurssien puutteeseen ja organisaation tai esimiehen tuen puuttumiseen. Kaiken kaikkiaan vastaajilla tuntui olevan monia ideoita kansainvälistymisen kehittämiseen Jyväskylän ammattikorkeakoulussa.

7 POHDINTA

Tutkimuksella pyrittiin selvittämään Jyväskylän ammattikorkeakoulun opettajien kansainvälisyyteen liittyviä asioita. Tutkimuksen tavoitteena oli saada ajankohtaista tietoa opettajien kansainvälistymisen tasosta ja siihen liittyvistä ongelmista sekä kartoittaa opettajien kiinnostuneisuutta kansainvälisiä aktiviteettejä kohtaan. Lisäksi tutkimuksen tarkoituksena oli auttaa kansainvälistymispalveluja tiedon keräämisessä ja analysoinnissa.

Kiinnostus aiheeseen heräsi, koska aikaisemmin Jämskissä ei ollut tehty vastaavaa tutkimusta. Aiheena opettajien kansainvälistyminen on kiinnostava ja monipuolinen. Opettajien kansainvälistyminen on tärkeä osa ammattikorkeakoulun toimintaa, ja se toimii perustana kaikelle kansainvälistymiselle ammattikorkeakoulussa. Tämän vuoksi on syytä tutkia myös opettajien kansainvälistä liikkuvuutta ja kotikansainvälistymistä, sillä niiden merkitys on tuotava paremmin esille. Varsinkin opettajien asenteet ja näkemykset omasta roolistaan ja vaikutusmahdollisuuksistaan olivat kiinnostavia tutkittavia kohteita.

Tähän asti opettajien kansainvälistymistä on painotettu hyvin vähän ja resurssit opettajien liikkuvuuteen ovat olleet huomattavasti pienemmät kuin opiskelijaliikkuvuuteen. Asia tuli ilmi tutkimuksen viitekehystä luotaessa ja eri lähteitä tarkasteltaessa. Opiskelijaliikkuvuudesta löytyi runsaasti tietoa eri lähteistä, mutta opettajat oli mainittu vain ohimennen. Tärkeimpänä tiedonlähteenä toimi Internet, josta suurin osa käytetystä materiaalista löytyi. Painettua materiaalia ei juuri ollut tai tieto oli vanhentunutta. Kansainvälisyys ja siihen liittyvä tieto on nopeasti muuttuvaa, joten Internet on luotettavin keino saada ajankohtaista tietoa. Tärkeimpiä tiedonlähteitä olivat Opetusministeriön ja kansainvälisen henkilövaihdon keskus CIMO:n Internet-sivut. Tietoa saatiin myös Jamkin kansainvälistymispalveluilta, joka toimi tutkimuksen toimeksiantajana.

Tutkimuksen ydinosa, opettajille lähetetty kysely kansainvälistymisestä keskityi suurimmaksi osaksi opettajien kansainväliseen liikkuvuuteen. Kysely toteutettiin Internetissä toimivalla Digium-ohjelmalla. Ohjelma ei ollut tutkimuksen

tekijöille tuttu ennestään, joten ohjelmaan tutustuminen vei jonkin verran aikaa. Kysymysten asettelu tuotti aluksi suurta päänvaivaa ja nyt jälkikäteen voikin huomata, että kysymyksiä olisi voinut muokata ja miettiä hieman syvemmin, vaikka kyselyn tulokset olivat hyviä tutkimusta ajatellen. Oikeiden kysymysten löytäminen ja muotoileminen oli hankalaa, koska ei tiedetty etukäteen, millaisia raportteja Digium- ohjelma antaa kysymyksistä.

Kyselyyn vastasi yhteensä 143 henkilöä, eli 42 prosenttia Jamkin opettajista. Vastausprosentti oli kohtuullinen ja vastaukset olivat pääosin asiallisia ja selkeitä. Kuitenkin verrattaessa esimerkiksi eroja koulutusyksiköiden välillä vastausmäärät eivät välttämättä olleet riittäviä. Joistakin yksiköistä vastanneita oli alle kymmenen, jolloin yhden henkilön mielipide korostuu liikaa. Myös verrattaessa niitä henkilöitä, jotka ovat olleet ulkomaan työjaksolla, niihin jotka eivät ole olleet, määrälliset erot korostuivat. Arvioitaessa opettajien kansainvälistä tasoa tämän kyselyn perusteella, tulee muistaa, että kyselyyn vastanneet opettajat voivat olla erilaisia kuin ne, jotka eivät ole vastanneet. Luultavasti aktiivisempia vastaajia ovat ne, jotka ovat kiinnostuneita kansainvälisyydestä.

Kyselyn perusteella opettajien kansainvälisyys vaikuttaisi olevan aika hyvällä mallilla. Suurin osa vastaajista suhtautui positiivisesti kansainväistymiseen ja halusi olla mukana kehittämässä sitä. Vastaajilla oli monia ideoita kuinka parantaa opettajaliikkuvuuden käytäntöä ja miten kehittää Jyväskylän ammattikorkeakoulun kansainvälisyyttä. Mielipiteitä tähänastisesta toiminnasta oli kuitenkin monenlaisia. Osa koki asioiden sujuvan mallikkaasti Jamkissa jo nyt, kun taas toiset eivät olleet ollenkaan tyytyväisiä nykyiseen tilanteeseen. Nämä eroavat mielipiteet saattavat osittain johtua yksiköiden välisistä eroista. Kuitenkin kaikki kokevat asiat erilailla, joten eroja on varmasti myös yksittäisten opettajien välillä yksiköistä riippumatta.

Analysoitaessa kyselyä vastaajat jaettiin kahteen ryhmään: niihin, jotka ovat olleet ulkomailla työtehtävissä ja niihin, jotka eivät ole olleet. Näiden kahden ryhmän eroja vertailtiin, sillä haluttiin selvittää, vaikuttaako ulkomaan työjakso positiivisesti näkemyksiin kansainvälisyydestä. Näiden analyysien perusteella voi sanoa, että ulkomaan työjaksolla olleet pitivät kansainvälisyyttä kaikilla osa-alueilla positiivisempina kuin ne, jotka eivät ole olleet ulkomaan työjaksol-

la. Erot ryhmien välillä eivät usein olleet kovin suuria, mutta aina ne menivät niin päin, että ulkomaan työjaksolla olleet suhtautuivat myönteisemmin kansainvälisyyteen. Tässä on otettava huomioon, että vastaajat eivät olleet jakautuneet kovin tasaisesti näiden ryhmien välille. Ulkomaan työjaksolla olleita oli 71 prosenttia vastanneista, ja vastaavasti 29 prosenttia ei ole ollut ulkomailla työtehtävissä. Tämä vaikuttaa muun muassa siten, että jälkimmäisen ryhmän vastaajien yksittäiset mielipiteet vaikuttavat enemmän, joten jo muutama todella negatiivisesti kansainvälisyyteen suhtautuva saisi tämän ryhmän tuloksia alennettua jonkin verran. Tarkasteltaessa vastauksia kirjoittajat eivät kuitenkaan huomanneet erityisesti muista poikkeavia vastaajia.

Kokonaisuutena Jyväskylän ammattikorkeakoulun opettajien kansainvälisyyden taso tämän tutkimuksen perusteella on hyvällä tasolla. Kehitettävääkin toki edelleen löytyy, jotta kansainvälisyys saadaan integroitua kaikkeen ammattikorkeakoulun toimintaan. Opettajien liikkuvuuteen tulisi edelleen kiinnittää enemmän huomiota niin ammattikoreakoulun sisällä kuin ylemmissä kansallisissa ja kansainvälisissä elimissä. Jamkin opettajista osa tuntui kaipaavan lisää tukea ja opastusta kansainvälistymiseensä. Olisikin tärkeää ottaa huomioon nämä opettajat, jotka kaipaavat hieman enemmän tukea jotta uskaltavat esimerkiksi lähtemään ulkomaille.

Tutkimuksessa onnistuttiin hyvin selvittämään opettajien mielipiteitä kansainvälistymisen eri osa-alueista. Määrällisessä tutkimuksessa ei voitu mennä kovin syvälle tulkinnoissa, mutta opettajien asenteista saatiin silti kattavasti tietoa. Tutkimuksesta on varmasti hyötyä Jyväskylän ammattikorkeakoululle. Jatkotutkimuksena voisi syventää aihetta laadulliseksi tutkimukseksi, jolloin voitaisiin keskittyä vielä tarkemmin opettajien ideoihin ja ehdotuksiin kansainvälisyyteen liittyen. Opettajien kansainvälisyys antaa ammattikorkeakoululle suuren lisäarvon, jonka merkitystä ei tule unohtaa.

LÄHTEET

Björn, N. 2008. Kansainvälisen toiminnan päällikkö. Jyväskylän ammattikorkeakoulu. Haastattelu 2.6.2008.

Björn, N & Kannisto, M. Kansainvälinen liikkuvuus. 22.1.2008. Kansainvälistymispalvelut.

Bolognan prosessi. 1999. Opetusministeriö. Viitattu 17.3.2008.
<http://www.minedu.fi/OPM/>, koulutus, Bologna.

CIMO. 2008. Kansainvälisen henkilövaihdon keskus. Viitattu 15.5.2008.
<http://www.cimo.fi/>, organisaatio.

Garam, I. 2006. Kansainvälinen liikkuvuus yliopistoissa ja ammattikorkeakouluissa 2005. Helsinki: Cimo Publications 1.

Garam, I. 2007. Kansainvälinen liikkuvuus yliopistoissa ja ammattikorkeakouluissa 2006. CIMO Publications 2. Viitattu 29.6.2008. <http://www.cimo.fi/>, julkaisut ja tilastot, tilastot esim. kansainvälisestä opiskelijaliikkuvuudesta, kansainvälinen liikkuvuus tilastoina.

Heikkilä, T. 2005. Tilastollinen tutkimus. 5-6.p. Helsinki: Edita.

Helsingin kauppakorkeakoulu. 13.2.2008. Opettajavaihto. Viitattu 10.5.2008.
<http://www.hse.fi/FI/>, tietoa HSEstä, kansainvälinen HSE.

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2007. Tutki ja kirjoita. 13 p., osin uud. painos. Helsinki: Tammi.

Jyväskylän ammattikorkeakoulu. 2008. Wikipedia. Viitattu 13.4.2008.
<http://fi.wikipedia.org/>, hae, Jamk.

Jyväskylän ammattikorkeakoulun Internet-sivut. 2008. Viitattu 13.4.2008.
<http://www.jamk.fi/>, tutustu JAMKiin, esittely.

Jyväskylän ammattikorkeakoulun kansainvälisen toiminnan strategia. 2003.

Jyväskylän ammattikorkeakoulun tavoitesopimus 2007 – 2009. 2006. Opetusministeriö. Viitattu 26.3.2008. <http://www.minedu.fi/OPM/>, koulutus, ammattikorkeakoulutus, hallinto, ohjaus ja rahoitus, ammattikorkeakoulujen tavoitesopimukset, Jyväskylän ammattikorkeakoulu.

Kansainvälistyvät ammattikorkeakoulut. 1998. Toim. I. Kantola & M.Panhelainen. Helsinki:Edita. Korkeakoulujen arviointineuvoston julkaisuja 2.

Korkeakoulujen kansainvälistymisstrategia. 2008. Opetusministeriö. Viitattu 17.7.2008. <http://www.kansainvalistymisstrategia.fi/>

Korkeakoulutuksen kansainvälisen toiminnan strategia. 2001. Opetusministeriö. Viitattu 17.3.2008. <http://www.minedu.fi/OPM/>, julkaisut.

Korkiala, S. 2008. Kansainvälinen liikkuvuus yliopistoissa ja ammattikorkeakouluissa 2007. CIMO Publications 1. Viitattu 29.6.2008. <http://www.cimo.fi/>, julkaisut ja tilastot, tilastot esim. kansainvälisestä opiskelijaliikkuvuudesta, kansainvälinen liikkuvuus tilastoina.

Koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelma 2003 – 2008. Opetusministeriö. Viitattu 20.3.2008. <http://www.minedu.fi/OPM/>, julkaisut.

Koulutus ja tutkimus 2007 – 2012. Kehittämissuunnitelma. 2008. Opetusministeriö. Viitattu 15.7.2008. <http://www.minedu.fi/OPM/>, julkaisut.

Opetushenkilöstöön kuuluva. 2008. Kansainvälisen henkilövaihdon keskus CIMO. Viitattu 15.5.2008. <http://www.cimo.fi/>, mahdollisuuteni.

Riitaoja, A-L. 2007. Opettajien kansainvälinen liikkuvuus. Helsinki: Kansainvälisen henkilövaihdon keskus CIMO.

Sallinen, A. 2003. Yliopistot, kansainvälisyys ja globalisaatio: muutospaineita ja mahdollisuuksia. Teoksessa Ekg? Eurooppa, korkeakoulutus, globalisaatio?. Toim. H. Aittola. Jyväskylä: Koulutuksen tutkimuslaitos. 5-23.

Virkkala, J. 2002. Resurssipula opettajaliikkuvuuden esteenä. Acatiimi 6/2002. Viitattu 15.7.2008. <http://www.acatiimi.fi/index.html>.

LIITTEET

LIITE 1: Opettajille suunnattu kansainvälistymiskysely

Opettajien kansainvälistyminen

Taustatiedot:

1. Ikä

- alle 26
 26-35
 36-45
 46-55
 yli 55

2. Sukupuoli

- Mies
 Nainen

3. Siviilisäätty

- Avo- tai avioliitto
 Naimaton

4. Kuuluuko talouteesi alle 18-vuotiaita lapsia?

- Kyllä
 Ei

5. Seuraavaksi pyydämme arvioimaan omaa kielitaitoasi

Äidinkieli	Kiitettävä	Hyvä	Tyydyttävä	Ei osaa- mista
Suomi	☐	☐	☐	☐
Englanti	☐	☐	☐	☐
Ruotsi	☐	☐	☐	☐
Saksa	☐	☐	☐	☐
Ranska	☐	☐	☐	☐
Venäjä	☐	☐	☐	☐
Jokin muu, mikä?	☐	☐	☐	☐
Jokin muu, mikä?	☐	☐	☐	☐

6. Kuinka monta vuotta olet työskennellyt JAMKissa?

- alle 1
- 1-5
- 6-10
- yli 10

7. Missä koulutusyksikössä opetat päätoimisesti?

- Kulttuuri
- LITA
- TELI
- IT
- LUVA
- SOTE
- MARATA
- AOKK
- Kielikeskus

8. Opetatko muissa koulutusyksiköissä?

- En
- kyllä, missä? _____

9. Tehtävänimike

- Tuntiopettaja
- Lehtori
- Yliopettaja
- Koulutuspäällikkö
- Joku muu

10. Oletko ollut työtehtävissä ulkomailla JAMKissa työskentelysi aikana?

- Kyllä
- En

Kysymyksiä ulkomaantyötehtävistä:

11. Mistä olet saanut informaatiota ulkomaan työtehtävistä? (Voit valita useamman vaihtoehdon)

- intra
  - Internet
  - infotilaisuudet
  - sähköposti
  - kansainvälistymispalvelut
  - yksikön kv-koordinaattori
  - Muuten, miten?
-

12. Mistä toivoisit saavasi lisätietoa ja missä muodossa?

- Intra
 Internet
 Infotilaisuudet
 Sähköpostin kautta
 Kansainvälistymispalvelut
 Yksikön kv-koordinaattori
 Muuten, miten?
-

13. Kuinka monta kertaa olet ollut työtehtävissä ulkomailla JAMKissa työskentelysi aikana?

- kerran
 2-5
 6-10
 yli 10

14. Kuinka pitkä on ollut pisin ulkomaan työjaksosi?

- Alle viikon
 1-2 viikkoa
 3-4 viikkoa
 yli kuukauden

15. Mitkä olivat päällimmäiset syyt ulkomaille työtehtäviin lähtemiseen?

Kuinka paljon hyötyä uskot ulkomaan työtehtävistä olleen sinulle henkilökohtaisesti, JAMKille, yksiköllesi tai opiskelijoille? Arvioi alla olevia osaluokkia kutakin erikseen.

16. Uudet kokemukset ja kansainvälisten taitojen kehittyminen

	Todella paljon	Paljon	Jonkin verran	Vähän	Ei lainkaan
JAMK	( )	( )	( )	( )	( )
Yksikkö	( )	( )	( )	( )	( )
Henkilökohtainen	( )	( )	( )	( )	( )
Opiskelijat	( )	( )	( )	( )	( )

17. Yhteistyön ylläpitäminen ja uudet kontaktit

	Todella paljon	Paljon	Jonkin verran	Vähän	Ei lainkaan
JAMK	( )	( )	( )	( )	( )
Yksikkö	( )	( )	( )	( )	( )
Henkilökohtainen	( )	( )	( )	( )	( )
Opiskelijat	( )	( )	( )	( )	( )

18. Ammatillisen osaamisen vahvistuminen ja kielitaidon kehittyminen

	Todella paljon	Paljon	Jonkin verran	Vähän	Ei lainkaan
JAMK	( )	( )	( )	( )	( )
Yksikkö	( )	( )	( )	( )	( )
Henkilökohtainen	( )	( )	( )	( )	( )
Opiskelijat	( )	( )	( )	( )	( )

19. Opetuksen kehittäminen

	Todella paljon	Paljon	Jonkin verran	Vähän	Ei lainkaan
JAMK	( )	( )	( )	( )	( )
Yksikkö	( )	( )	( )	( )	( )
Henkilökohtainen	( )	( )	( )	( )	( )
Opiskelijat	( )	( )	( )	( )	( )

20. Opiskelijavaihdon järjestelyt

	Todella paljon	Paljon	Jonkin verran	Vähän	Ei lainkaan
JAMK	( )	( )	( )	( )	( )
Yksikkö	( )	( )	( )	( )	( )
Henkilökohtainen	( )	( )	( )	( )	( )
Opiskelijat	( )	( )	( )	( )	( )

21. T&K- ja hanketoiminta

	Todella paljon	Paljon	Jonkin verran	Vähän	Ei lainkaan
JAMK	( )	( )	( )	( )	( )

Yksikkö	( )	( )	( )	( )	( )
Henkilökohtainen	( )	( )	( )	( )	( )
Opiskelijat	( )	( )	( )	( )	( )

22. Markkinointi

	Todella paljon	Paljon	Jonkin verran	Vähän	Ei lainkaan
JAMK	( )	( )	( )	( )	( )
Yksikkö	( )	( )	( )	( )	( )
Henkilökohtainen	( )	( )	( )	( )	( )
Opiskelijat	( )	( )	( )	( )	( )

23. Mitä muuta mahdollista hyötyä ulkomaan työjaksosta katsoisit olleen sinulle henkilökohtaisesti, JAMKille, yksiköllesi tai opiskelijoille?

---

24. Mikä oli haastavinta ulkomaan työtehtäväsi toteuttamisessa?

- Perheasioiden järjestäminen
- Kielitaidon riittävyys
- Olosuhteet kohdemaassa
- Oman työsi/opetustuntien järjestäminen JAMK:ssa
- Opetuksen sisällön suunnittelu ja toteutus kohdemaassa
- Jokin muu, mikä?

---

25. Mitä kehitysideoita sinulla on ulkomaan työjaksoa koskien?

---

26. Mitä apua kaipaisit JAMKilta ja miten ulkomaille työtehtäviin lähtemisen kynnystä voisi madaltaa?

---

27. Mitä mieltä olet ulkomaan työtehtävien tarpeellisuudesta oman työsi kannalta?

- Hyvin tarpeellista
- Jonkin verran tarpeellista
- Ei kovin tarpeellista
- Tarpeetonta
- Ei osaa sanoa

Kysymykset henkilöille, jotka eivät ole olleet työtehtävissä ulkomailla:

28. Mitä mieltä olet ulkomaan työtehtävien tarpeellisuudesta oman työsi kannalta?

- Hyvin tarpeellista
- Jonkin verran tarpeellista
- Ei kovin tarpeellista
- Tarpeetonta
- Ei osaa sanoa

29. Kuinka kiinnostunut olisit lähtemään ulkomaanjaksolle?

- Hyvin kiinnostunut
- Jonkin verran kiinnostunut
- En kovin kiinnostunut
- En ole lainkaan kiinnostunut

30. Kuinka pitkä ulkomaanjakso voisi enintään olla, jotta se olisi sinulle mielekäs?

- Korkeintaan viikon
- 2-3 viikkoa
- Korkeintaan kuukauden
- Yli kuukauden

31. Minkä tyyppiset tehtävät ulkomailla kiinnostaisivat? Haluaisitko esimerkiksi lähteä opettajavaihtoon tai osallistua seminaariin? Kerro tähän mikä/mitkä olisivat sinulle mielekkäitä tehtäviä ulkomailla.

Kuinka paljon hyötyä ulkomaan työtehtävistä voisi olla sinulle henkilökohtaisesti, JAMKille, yksiköllesi tai opiskelijoille? Arvioi alla olevia osa-alueita kutakin erikseen.

32. Uudet kokemukset ja kansainvälisten taitojen kehittyminen

	Todella paljon	Paljon	Jonkin verran	Vähän	Ei lainkaan
JAMK	( )	( )	( )	( )	( )
Yksikkö	( )	( )	( )	( )	( )
Henkilökohtainen	( )	( )	( )	( )	( )
Opiskelijat	( )	( )	( )	( )	( )

33. Yhteistyön ylläpitäminen ja uudet kontaktit

	Todella paljon	Paljon	Jonkin verran	Vähän	Ei lainkaan
JAMK	( )	( )	( )	( )	( )
Yksikkö	( )	( )	( )	( )	( )
Henkilökohtainen	( )	( )	( )	( )	( )
Opiskelijat	( )	( )	( )	( )	( )

34. Ammatillisen osaamisen vahvistuminen ja kielitaidon kehittyminen

	Todella paljon	Paljon	Jonkin verran	Vähän	Ei lainkaan
JAMK	( )	( )	( )	( )	( )
Yksikkö	( )	( )	( )	( )	( )
Henkilökohtainen	( )	( )	( )	( )	( )
Opiskelijat	( )	( )	( )	( )	( )

35. Opetuksen kehittäminen

	Todella paljon	Paljon	Jonkin verran	Vähän	Ei lainkaan
JAMK	( )	( )	( )	( )	( )
Yksikkö	( )	( )	( )	( )	( )
Henkilökohtainen	( )	( )	( )	( )	( )
Opiskelijat	( )	( )	( )	( )	( )

36. Opiskelijavaihdon järjestelyt

	Todella paljon	Paljon	Jonkin verran	Vähän	Ei lainkaan
--	----------------	--------	---------------	-------	-------------

JAMK	( )	( )	( )	( )	( )
Yksikkö	( )	( )	( )	( )	( )
Henkilökohtainen	( )	( )	( )	( )	( )
Opiskelijat	( )	( )	( )	( )	( )

37. T&K- ja hanketoiminta

	Todella paljon	Paljon	Jonkin verran	Vähän	Ei lainkaan
JAMK	( )	( )	( )	( )	( )
Yksikkö	( )	( )	( )	( )	( )
Henkilökohtainen	( )	( )	( )	( )	( )
Opiskelijat	( )	( )	( )	( )	( )

38. Markkinointi

	Todella paljon	Paljon	Jonkin verran	Vähän	Ei lainkaan
JAMK	( )	( )	( )	( )	( )
Yksikkö	( )	( )	( )	( )	( )
Henkilökohtainen	( )	( )	( )	( )	( )
Opiskelijat	( )	( )	( )	( )	( )

39. Mitä muuta mahdollista hyötyjä ulkomaan työjaksosta voisi olla sinulle henkilökohtaisesti, JAMKille, yksiköllesi tai opiskelijoille?

---

40. Minkä asioiden uskoisit olevan haastavimpia ulkomaan työjakson toteuttamisessa?

- Perheasiat
- Kielitaidon riittävyys
- Lopullinen valmius lähteä
- Olosuhteet kohdemaassa
- Oman työsi/opetustuntien järjestäminen JAMKissa
- Opetuksen sisällön suunnittelu ja toteutus kohdemaassa
- Jokin muu, mikä?

---

41. Mitkä asiat koet suurimmiksi esteiksi ulkomaan työtehtäviin osallistumiselle?

---

42. Onko sinulla riittävästi tietoa erilaisista mahdollisuuksista lähteä ulkomaanjaksolle?

- Kyllä
 Ei, kaipaisin lisää tietoa

43. Mistä olet saanut informaatiota asiasta? (Voit valita useamman vaihtoehdon)

- Intra
 Internet
 infotilaisuudet
 sähköposti
 kansainvälistymispalvelut
 yksikön kv-koordinaattori
 Muuten, miten?
-

44. Mistä toivoisit saavasi lisätietoa ja missä muodossa?

- Intra
 Internet
 Infotilaisuudet
 Sähköpostin kautta
 Kansainvälistymispalvelut
 Yksikön kv-koordinaattori
 Muuten, miten?
-

45. Mitä apua kaipaisit JAMKilta ja miten ulkomaille työtehtäviin lähtemisen kynnystä voisi madaltaa?

Kotikansainvälistyminen:

46. Millä tavalla kansainvälisyys näkyy työssäsi? (Voit vastata useampaan vaihtoehtoon)

- Vieraskielinen opetus
 Ulkomaiset opiskelijat
 Vieraskielisten materiaalien käyttö
 Ulkomaalaiset vierailijaluennot
 Yhteistyö ulkomaalaisten oppilaitosten kanssa
 T&K-hankkeina (projekteina)
 Jokin muu, mikä?

---

47. Koetko kansainvälisten ryhmien opettamisen haastavaksi?

Kyllä, miksi? _____
En, miksi? _____

48. Koetko, että kansainvälistäminen kuuluu osana opettajan tehtävääsi?

Kyllä, miksi? _____
En, miksi? _____

49. Kuinka tärkeäksi koet oman roolisi opiskelijoiden kansainvälistymisen edistämiseksi?

- Hyvin tärkeäksi
- Jonkin verran tärkeäksi
- Ei kovin tärkeäksi
- Ei lainkaan tärkeäksi

50. Aktivoitko opiskelijoita kansainväliseen liikkuvuuteen kuten opiskeluun ulkomailla tai kansainväliseen harjoitteluun?

- Kyllä
- Ei

51. Miten/millä keinoin voisit rohkaista opiskelijoita kansainvälistymisessä?

---

52. Mitä mieltä olet JAMKin tämänhetkisestä kansainvälisyyden tasosta?

- Kaipaisin lisää kansainvälistä toimintaa
- Kansainvälistyminen on sopivalla tasolla
- Olemme jo liian kansainvälisiä

53. Kuinka voisit omalta osaltasi edesauttaa JAMKin kansainvälistymistä?
